

Novi Peferon

JUNIJ 2022 | LETNIK IV | ŠTEVILKA 1 | ISSN 2670-4277

Intervjuji

BODOČI MINISTER
DR. DARJO FELDA:
»Manj govori, več povej«

ŠAHISTKA PETRA KEJŽAR:
»Življenje je kot šahovska igra.«

POET GAŠPER PERC:
»Korona kot inspiracija«

TABU CLUB:
Smrt bližnje osebe

IZMENJAVE:
Finska in Belgija

Nagovor urednice

Čeprav je branje bolj individualna dejavnost, ne škodi, če strani Novega PEFezona preletite v družbi. Naj bo to simbol nove številke Novega PEFezona, kot narekuje tudi naslovnica. Obujanje družabnih aktivnosti, projektov,

izletov in ustvarjanja. Skupaj. Veseli me, da lahko v tej številki ponovno predstavimo prav to, študentska energija se tako v polni meri vrača tudi v naš časopis.

Ponovno smo se v uredništvu slednjega potrudili, da smo našli vsebino prav za vsakega. Tako je lahko Novi PEFezon vaše poletno branje v kuhinji med preizkušanjem receptov študentske kuhe, na plaži ali sopotnik na potovanjih, ki jih zdaj lahko ponovno označimo na naših koledarjih. O vsem tem bi seveda radi slišali v uredništvu Novega PEFezona, zato vas tekom študijskega leta vabimo, da se nam pridružite in dodate tem stranem tudi svoj pečat. Zanimivih misli in razmišljanj ter ljubosumja vrednih fotografij s študentskih potepanj se v Novem PEFezonu nikoli ne otepamo.

Krista Sedej

Nagovor predsednice ŠS UP PEF

Dragi študentje, drage študentke in drugi bralci Novega PEFezona, veseli me, da se po tako dolgem času lahko spet srečujemo na hodnikih naše fakultete, kjer lahko med dolgim čakanjem v vrsti na stranišču ali pa pred našim ljubim kavomatom spet kako rečemo,

kot v dobrih starih časih. Zavedam se, da smo bili v času zaprtja in pri vseh teh ukrepih študentje prikrajšani na marsikaterem področju. Najbolj je to čudno obdobje zarezalo v naša socialna življenja, razne družabno-zabavne dogodke in potepanja po drugih državah. Glede na to, da smo nazaj v realnosti, vam polagam na srce, da čimbolj izkoristite prve tople, poletne dni, najbolje, da kar na plaži v družbi dobrih ljudi ;)

Študentski svet UP PEF pa se bo še naprej trudil, da vam bo na fakulteti ponudil čim več športnih, izobraževalnih, kulturnih in zabavnih dogodkov, seveda pa bomo zelo veseli, da se nam pridružite v čim večjem številu, ker brez vas, ni nas! ;)

Spremljajte nas na Facebook strani Študentski svet UP PEF.

Predsednica ŠS UP PEF

Maja Humski

ŠTUDENTSKI IZLET V »BEL PAESE«

Po dveh »korona« letih, času brez potovanj in druženj, smo se študenti UP PEF ponovno odpravili na tradicionalni Študentski izlet UP PEF. Tokrat nas je pot vodila v »Bel Paese« oziroma deželo lepot, znamenitih lilij, predhodnic pice, t.i. fokače, »pašte« in alpskih jezer. Na poti nas je spremljala že tradicionalna pesem študentskih izletov – melodija irskih piščali. To, da smo polni navdušenja in željni novih dogodivščin, smo izražali na vsakem koraku. Med vožnjo je bilo posrebljeno za radijski program »Radio Voranc«. Pester zabavni program z različnimi igrami nas je povezal. Najbolj uspešni niso ostali brez nagrade. Prvi dan smo si ogledali mesto Romea in Julije, okušali italijanske jedi ter spoznavali koticke kulturno in zgodovinsko bogatega mesta. V prijetnem kraju Pozzolengo, odmaknjenem od mestnega vrveža, med vinogradi in starejšimi zgradbami smo uživali v skupnem druženju in lepotah Italije. Po celodnevni izletih smo se najbolj pogumno ohladili v bazenu. Ni bilo študenta, ki ne bi komaj čakal na vrhunec študentskega izleta. Nič drugega kot obisk zabavišnega parka Gardaland, kjer so nam dobrodošlico izrazile že maskote pri vходу, ki so plesale ob zvokih italijanske himne. Za pogumne in tiste, ki so si želeli ostati bolj pri tleh, se je našlo ogromno možnosti za zabavo. Vsak dan je bil po svoje čudovit in nepozaben. Tretji dan smo se odpravili na vožnjo ob Gardskem jezeru do vasice Malcesine in polotoka Sirmione. Slednjega smo si ogledali tudi iz perspektive morja z vožnjo s čolnom, ki nam je dala dodaten zagon in veter v lase. Zadnji dan izleta smo se odpravili proti Sloveniji in se ustavili v Bassano del Grappa. Nato nas je pot v poznih popoldanskih urah vodila do naše ciljne destinacije. Med potjo proti domu smo se preizkusili v kvizu »Koliko Italijana imam v sebi?« o poznavanju obiskanih krajev. Tako veseli kot smo se odpravili na izlet, smo se tudi vrnili. Vsepošod po svetu je lepo, a najlepše je doma. Pri prečkanju italijansko-slovenske meje smo skupaj odštevali, ob prihodu Slovenijo pa glasno zapeli Slovenija, od kod lepote tvoje. Prihod v Koper smo zaključili z irsko pesmijo in z željo po novem študijskem izletu z UP PEF. *Eva Zaman*

Časopis Novi PEFezon je občasno glasilo študentov Univerze za Primorskem, Pedagoške fakultete s poudarkom na obštudijskih dejavnostih. Urednica Krista Sedej. Oblikovanje: Lovrenc Habe. Lektoriranje: Maruša Pipan in Matija Jenko. Fotografije: arhiv UP PEF. Izhaja občasno in brezplačno. Izdaja Univerza na Primorskem • <http://www.hippocampus.si/issn/novi-peferon> • ISSN 2670-4277 (elektronska izdaja) • ISSN 2712-5416 (tiskana izdaja) • Natisnila tiskarna Demat d.o.o., Ljubljana, tisk na zahtevo, junij 2022. Uredništvo: Krista Sedej, Blaž Teršek, Eva Gabrijelčič, Lovrenc Habe, Nina Mohorič, Matic Ahčin. Naslovna ilustracija: Študentka novega študijskega programa Vizualne umetnosti in oblikovanje.

Luke Dončići in Top Modeli

Kako stvar izgleda v praksi, je bilo glavno vodilo naše naloge pri predmetu Sociologija edukacije v 1. letniku magistrskega študija Razredni pouk. In sicer, kako se je teorija spola odražala v svetu okoli nas oziroma bolj natančno – v izdelkih za otroke. Katerega spola bo otrok, je postal fenomen že za čas, ko otrok še ni niti rojen. Zabave, kjer starši in zbrani gostje izvejo spol otroka, so postale novi hit. In katere barve lahko vidimo? Roza za punčko, modro za fantka. Torej, če lahko barva določa še nerojenega otroka, potem se lahko vprašamo, v kolikšni meri se bo vzgoja otroka razlikovala od "predpisanega" rožnatega ali modrega sveta. Domača naloga malce drugače, kot bi jo lahko poimenovali, nas je spodbudila, da smo se odpravili po različnih trgovinah in opazovali, kako, kje, v kakšnih barvah in kaj se je prodajalo za mlajše. Prišli smo do zanimivih ugotovitev. V veliki večini smo ugotovili, da imajo trgovine ločene predele za punčke in ločene predele za fantke. In to lahko vidimo že na prvi pogled. Spider-man, modra ter vojaška barva in eno, dva in tri kolesniki

dominirajo fantovsko stran. Seveda lahko na drugi strani za deklice najdemo bleščice, nakit, punčke in kuhinjo. Več študentk je izpostavilo, kako zanimivo je, da kuhinjo in pripomočke za čiščenje lahko najdemo na "ženski" strani. Kaj ni to odgovornost vsakega posameznika? In če nadaljujemo misel naprej ... Kaj točno učimo naše otroke? Kaj jim kupimo in kako jih oblečemo, določa neke družbene in kulturne lastnosti. Gremo celo tako daleč, da jim to napišemo kar na majice. »Daddy's girl« in »Princess« ter »Break all rules!« povezujejo z zelo drugačnimi pridevniki. Vedno pa lahko razmišljamo drugače ... Na svetu je seveda še kakšna »druga barva.«

Krista Sedej

"Roza je za punčke, modra za fantke" - kakšna otroška darila izbrati?
PEFcast • Dec 02, 2021

<p>Zaključna konferenca projekta SKUM 172 ogledov • pred 10 dnevi</p>	<p>Okrogla miza: Pogled na ducat let Inkluzivne... 402 ogledi • Pretočno predvajano pred 2</p>	<p>Ducat let inkluzivne pedagogike 164 ogledov • pred 2 mesecema</p>	<p>Srečanje za ERASMUS+ študente, 2022 56 ogledov • pred 3 meseci</p>	<p>Virtualni sprehod po informativnih dnevih 2022 167 ogledov • pred 3 meseci</p>
<p>Metode dela s slepimi in slabovidni 109 ogledov • pred 4 meseci</p>	<p>Ustvarjalnost v šolah Mestne občine Koper 734 ogledov • pred 4 meseci</p>	<p>Fantovski pevski zbor UP PEF: "Pobratimija" 269 ogledov • pred 4 meseci</p>	<p>Fantovski pevski zbor UP PEF: "Lastovki v slovo" 341 ogledov • pred 4 meseci</p>	<p>Fantovski pevski zbor UP PEF: "Ljubim" 332 ogledov • pred 4 meseci</p>
<p>Voščilo zaposlenih UP PEF ob začetku 2022 175 ogledov • pred 5 meseci</p>	<p>Dr. Renata Salecl: Koga reševati v času najhujše... 115 ogledov • Pretočno predvajano pred 5</p>	<p>SPEKULA III: Gibljiva slika - pogovor z Radovanom... 16 ogledov • pred 6 meseci</p>	<p>Spekula III: Odpрте razstave Diapazon pogleda 17 ogledov • pred 6 meseci</p>	<p>Video vsebine z UP PEF najdete na Youtube kanalu in na Facebook strani UP PEF.</p>
<p>Pridružite se Foto-video klubu UP PEF! Je še v nastajanju, a če bo interes, bomo hudi!</p>	<p>UP PEF: Na Erasmus+ izmenjavo tudi v Srbijo 35 ogledov • pred 6 meseci</p>	<p>SKUM: FILM BILO JE NEKOČ 1,6 tis. ogledov • pred 7 meseci</p>	<p>Orkerster UP PEF: Unchain my heart in Mas que nada 147 ogledov • pred 7 meseci</p>	

Študentski svet UP PEF se predstavi

Novembra je bil sestavljen, zdaj je junij, pa je še vedno dejaven ... Študentski svet UP PEF!

Lavra Videčnik je moje ime. Zadnje leto se malo manj pojavljam v Kopru, saj v domačem kraju absolventski stalež izkoriščam za služenje evrčkov, ki jih bom od oktobra dalje zopet veselo zapravljala na Obali.

Redki so trenutki, ko mi je dolgčas, k čemur gotovo pripomore pestra paleta mojih prostočasnih aktivnosti.

V toplih dneh sem najsrečnejši človek, ko si nadenem čelado ter se podam na vožnjo z motorjem,

ali pa ko s kosmatincem Kasom odvihra na kakšen hrib in pozabiva na vso norijo v dolini.

Veliko energije in časa namenim gaberškim gasilcem, sploh desetini najmlajših pionirk, ki sem jim mentorica pa tudi Društvu podeželske mladine Šaleške doline, čigar novopečena predsednica sem.

Občasno si ob večerih rada privoščim kozarec dobrega piva, ob tem pa v poseben zvezčič zapišem kakšen avtorski haiku, ki jih imam tudi sicer zelo rada – skoraj tako kot ogled napete rokometne tekme.

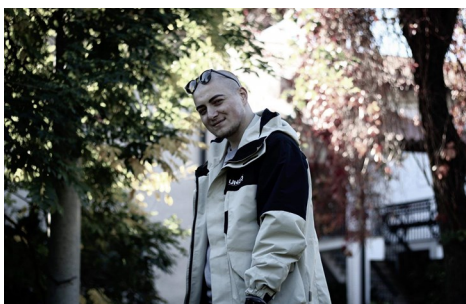
Sva **Katja Krč** in **Nika Ravnohrib** in sva ena oseba, razlikujeva se samo v tem, da sva si čisto različni. Ena je jutranja ptica, druga nočna, ena je »jokica«, druga pa svoja čustva le redko pokaže, ena je riba, druga škorpion in še bi lahko naštevali. Katere lastnosti pripadajo kateri pa ugotovite sami. Pravijo, da se nasprotja privlačijo, kar midve brez težav potrdiva, saj si življenja ena brez druge ne moreva več predstavljati. Včasih si želiva, da bi bila ena moški, kar bi nama olajšalo težave pri iskanju »popolnega« partnerja. Lahko rečeva, da naju je karma dobro udarila po glavi, saj sva se kljub temu,

da nama šola nikoli ni bila ravno ljuba institucija odločili za študij razrednega pouka. Izgleda, kot da nama življenje na šoli ne uide. Zaenkrat obiskujeva 2. letnik, članici ŠS UP PEF pa sva prvo leto, ki gotovo ni zadnje. Največja napaka, ki jo študentje predvidevajo o nama, je, da sva cimri, kar ni res, čeprav večino časa preživiva skupaj in imava skupne hobije. Če vas slučajno zanima, so to jahanje (konjev), pohodništvo, rolanje, ples, sončenje ... Diatonična harmonika in narodnozabavna glasba sta pomemben del še posebej najinih vikendov, ki jih najraje preživiva na plesiščih raznih veselici. V ŠS UP PEF se bova zavzemali za čim več zabav in druženj z glasbo, ki seveda ne bo samo narodnozabavna. Če vas karkoli zanima, imate kakšne predloge ali pa se samo želite naučiti plesa, naju lahko ustavite kjerkoli, pa naj bo to na fakulteti, po Kopru ali na veselici.

Čau, sem **Gašper Perc** in obiskujem 4. letnik razrednega pouka. Član študentskega sveta sem že tri leta in moram priznati, da mi je to prineslo ogromno novega znanja, izkušenj in poznanstev.

Verjetno me že poznate, ali pa ste me že vsaj kdaj srečali na fakulteti. Prosti čas preživljam na različne načine, največkrat pa me najdete kje na kavi. Dosti časa posvečam poeziji in poskusom uresničevanja svojih idej. Za konec bi dodal misel, da bodi sprememba, ki jo želiš videti v svetu.

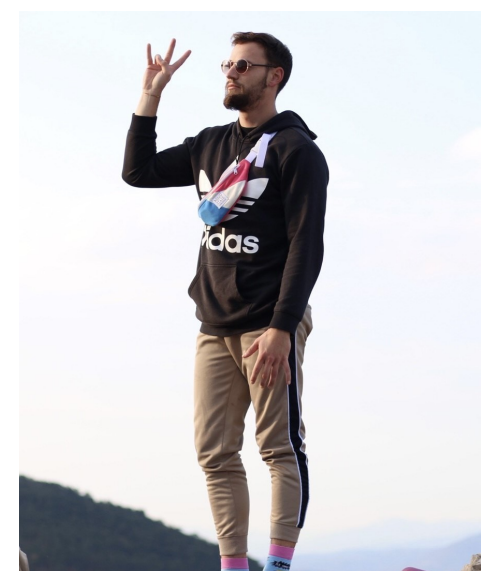
Sem **Lana Sertić**, 23-letna diplomirana profesorica pedagogike, trenutno pa študentka 1. letnika magistrskega študija Socialne pedagogike. Sem tiste vrste študentka, ki se veseli (skoraj) vsakega predavanja in vaj, še bolj pa kavic na sončku s sošolkami.

Sem vedno nasmejana, zgovorna in vedno pripravljena pomagati. Rada potujem in spoznavam nove ljudi in kraje – še posebej v sklopu izletov s ŠS UP PEF. Ljudje, s katerimi sem v stiku, mi pogosto pripisujejo organiziranost in vedo, da bom jaz tista, ki bo poskusila in »zrihtala stvari«.

Če me potrebuješ ali te karkoli zanima, me lahko najdeš nekje na faksu ali pred njim, kjer ti bom vedno na voljo za pomoč. Se vidimo!

Moje ime je **Gaber**, nekateri me poznate kot drevo. Niti sanja se vam ne, da ko hodite mimo raznovrstnih gabrov, se vam le-ti široko smeji ter vas nagovarjajo z znamenitim stavkom: "Kva ga plete?" **Krč** ali po italijansko crampo je del vsakdana marsikatere osebe, po temtakaem lahko sklepamo, da del Krč-a vedno nosite v sebi.

Študentski svet UP PEF se predstavi

Moje ime je **Maja Humski** in sem Štarterka. No, zdaj že počasi postajam Primorka, saj teče že četrto leto od kar sem prišla v Koper. Trenutno sem absolventka predšolske vzgoje in vam znana bolj kot PCT človek (ja, jaz sem stala na začetku študijskega leta pred vrati in vam »lepšala« jutra). Če imate kakršnokoli vprašanje, mogoče kakšno idejo ali skrb, se obrnite okoli svoje osi in zagotovo me boste našli nekje na fakulteti. Z veseljem pomagam, še rajši poklepem, najrajši pa spijem z vami kakšno kavico. :)

Sem **Rok Žerdin**, Žerdinc me kličejo. Na zabavah se velikokrat vrti moj komad: "Vse, kar vem, je Rok Žerdin." (Osenar., N.: Zelo naglas). Poznan sem, da se najdem v bilo kateri situaciji. Primer tega je slika, kjer sem bil primoran na hitro poročiti dva zaljubljena otroka. Ali pa, ko so nam na žuru grozili, če vemo, kdo so oni, sem se znašel in jih opozoril, da bom poklical Rokota iz Portoroža. Situacija je bila hitro razrešena. Da, to sem jaz.

Moje ime je **Andrijana Vesovska**, prihajam iz Skopja in sem trenutno študentka študijskega programa Vizualne umetnosti in oblikovanje na UP PEF. In ena med boljših odločitev je bilo članstvo v študentskem svetu.

Članici Študentskega sveta UP PEF sta tudi **Teja Perčič** in **Lea Lisjak**! Fejst bejbi.

Neznani avtor
DREVO

S koreninami trdno v tleh,
varen pred viharji, v miru med
neurjem.

Iz dna življenje črpa in
raste, raste, raste gor.
Krona so mu listi in jeseni sad,
da vrne, kar je zemlji vzelo.
Je drevo in so drevesa.
Skupaj rastejo in zelenijo,
v zboru vetru se priklanjajo,
prebujajo, umirajo in v prah prh-
nijo.

Je drevo in so drevesa in so
gozd.

Je človek.

Je človek in so drevesa.

Belo in zeleno.

Kri in smola.

Je človek?

Člove ...

Člov ...

Člo ...

Čl ...

Č ...

Bo.

**Naj se pogumno javi avtor zgornje
poezije. Prejel bo pisalo, s katerim bo
lahko nadaljeval svoje delo.*

Pogovarjala sem se s sošolcem Rokom Ahačevčičem, pevcem in kitaristom slovenske rock zasedbe LMBJK, prvotno Lumberjack. Rok je vsestranski umetnik – pevec, kitarist, pisec besedil in po novem tudi vajenec v enem izmed tattoo studiev na Dolenjskem. Intervju je potekal v času korone v letu 2021.

Rok, kako se je vse skupaj začelo?

Zametki skupine so nastali že v 6. razredu osnovne šole. Takrat smo ustanovili bend in z raznimi spremembami znotraj skupine prišli do benda, ki obstaja danes. Od začetka smo skupaj isti fantje, poznamo se že od prvega razreda, kasneje smo dodali še dva člana, s katerima smo se spoznali naknadno.

Še vedno sva sošolca na PEF, spominjam se, kako je pred leti do nas prišla strašna novica, da je naš sošolec Rok na snemanju videospota doživel nesrečo ...

Zgodilo se je na snemanju videospota za pesem *Kdo*. Dogodek ni spremenil pogleda na kariero, ampak na življenje kot tako. Takrat sem si zlomil hrbtenico. Imel sem blazno srečo, da sem ostal pokreten. Okrevanje je potekalo dlje časa, posledice čutim še zdaj. Po taki nesreči, gledaš na življenje drugače, z druge perspektive. Če imam slab dan, si rečem, da vsaj hodim lahko, pokreten sem, vedno bi lahko bilo slabše. Na vse, kar delaš, gledaš optimistično.

Pred korono ste res veliko nastopali in si oder delili z bandi, ki so na slovenski rock sceni uveljavljeni že vrsto let. S kom ste Lumberjacki že vse sodelovali?

Sodelovali smo že z vsemi znanimi slovenskimi rock bandi, kot so Siddharta, Big foot mama, Mi2, Zmelkoov, Zablujena Generacija. Bili smo nekakšna uradna predskupina Mi2, igrali smo ogromno. Pred korono, leta 2019, smo imeli 50 koncertov na leto, leto pred tem 40. Koncertrali smo vsak vikend, pa še kakšen dan vmes. Vaje so potekale vsak teden, včasih tudi večkrat. Bili smo zelo utrujeni, ampak se ni bilo za pritoževati. To smo hoteli in to smo delali. Pravzaprav je bilo popolno. Z veseljem bi to delali še naprej, upam, da bomo spet.

Leta 2019 ste se odločili za malce drugačen korak, nastopili ste na Emi. Kako ste se odločili, da boste poskusili tudi tam?

Rekli smo »Ema, zakaj pa ne!« Smo se prijaviili, na to nismo gledali nič drugače, kot na kakšen drugi nastop. Bil je eden izmed mnogih nastopov, kjer se lahko pokažemo čim širši publiki. Za nas je to bila to nova izkušnja, da se pokažemo tako veliko ljudem, saj te praktično gleda in poslušaja skoraj cela Slovenija. Mi smo na Emi uživali, bilo nam je v veselje. Vse skupaj je bila precej zanimiva izkušnja, seveda tudi stresna, ker če gre takrat karkoli narobe, tvoj kiks vidi in sliši ogromno ljudi.

Vidim, da ste polni elana in idej, zato me zanima, kakšni so načrti za prihodnost?

Glede na to, v kakšnih časih živimo, ne delamo načrtov. Posneto imamo drugo ploščo, ki jo hočemo izdati, ampak dokler ne bodo časi primerni za organizacijo večjih koncertov – ta naj bi bil v Kino Šiška, zadeva je skoraj razprodana – ne bomo organizirali koncerta.

Nina Mohorčič

Vrata je odprla razstava Popki v palači Armerija

Študij Vizualnih umetnosti in oblikovanja - VUO je nova študijska smer za bodoče ustvarjalce na področju vizualnih umetnosti, ki danes obsega nepregledno množico ustvarjalnih praks s področja likovnih umetnosti, aplikativnega oblikovanja – dizajna, a se prav tako dotikajo arhitekture, videa, novih medijev kreativnih industrij. **Na razstavi so razstavljeni dela študentov prvega letnika z željo in vizijo, kaj želijo doseči in postati v okviru določenega študijskega predmeta v sodelovanju z mentorji.** Razstava je bila na ogled od začetka maja do ponedeljka, 13. junija 2022.

Avtor: Primorske novice

Junija 2022, ko je z delom pričela nova Golobova vlada, je mesto državnega sekretarja na ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport prevzel Darjo Felda. Nekateri mediji že napovedujejo, da bi lahko po spremembi zakona o vladi prav on postal kandidat za ministra za vzgojo in šolstvo.

Redni profesor dr. Darjo Felda je bil do zasedbe tega mesta zaposlen na naši fakulteti kot profesor didaktike matematike.

Kako bi se na kratko opisali?

Sam o sebi mislim, da sem bolj zadržan in da se ne izpostavljam, če ni potrebno. Vedno se držim pravila *manj govori, več povej*. Kar si zastavim, skušam tudi udejanjiti, nisem pa preveč ambiciozen, prej premalo. Verjetno sem imel v življenju večkrat srečo, da sem bil na pravem mestu ob pravem času. Kar nekajkrat sem se povsem slučajno znašel v situaciji, za katero sem šele pozneje dojel, da mi je odprla neko novo priložnost.

Kako se spominjate otroštva? Kaj vam je ostalo najbolj v spominu?

Otroštvo je bilo pred 60 in več leti povsem drugačno. Otroci smo se zbirali na dvoriščih in vaških cestah ter počenjali vse mogoče vragolije od ranega jutra do poznega večera, doma smo le spali in obedovali. Redno smo zahajali v bližnji gozd in se vzpenjali na vrh hriba nad vasjo. Poznali smo vsak kotiček v širši vaški okolici; vedeli smo, kje rastejo določene vrste cvetlic in grmičevja, kje najdemo zgodnje češnje, kje gozdne jagode ipd.

Spomnim se, da smo se štirje predšolski nadobudneži zbrali in šli po cigarete *Drava* v trgovino, češ da kupujemo za sosedovega strica. Skrili smo se v gozd in prižgali vsak po eno cigareto, a nam ni šlo ravno najbolje. Preostanek cigaret in vžigalic smo skrili pod kamen in sklenili, da bomo nadaljevali s »treningom« naslednje dni. Žal se je to izjalovilo, saj je dež premočil skriti zaklad in tako smo kar hitro nehali s kajenjem. Moram priznati, da kasneje nisem nikoli kadil.

Kako se spominjate svojih študentskih dni?

Predvsem so bila to kar redna tedenska avtobusna potovanja v Ljubljano in nazaj, seveda po stari cesti. Ves čas študija sem živel v študentskem domu v Rožni dolini v Ljubljani, kjer je bilo kar pestro. Veliko je bilo raznih prireditev in organiziranih zabav, pa tudi srečanj v ožjih krogih kolegic in kolegov. Lahko bi rekel, da smo večinoma kar sledili predavanjem in vajam pri strokovnih predmetih s področja matematike, fizike in astronomije, medtem ko smo se nekaterim drugim kar »izogibali«, zlasti je pri tem prednjačila obramba in zaščita, ki je bil tedaj dvoletni predmet. Čeprav bi raje spali, smo se morali v prvih dveh letnikih že zjutraj udeleževati obvezne športne vzgoje, ki je bila na urniku enkrat na teden in se sicer ni ocenjevala. Sam nisem bil ravno ljubitelj *telovadbe*, a profesor nas je prepustil, da smo kar naprej igrali košarko. Po svoje smo se vsaj razgibali.

So pa bila študentska leta dokaj brezskrbna, le v času izpitov je bilo treba nekoliko bolj »stisniti«. Minila so kot bi mignil, po četrtem letniku smo si privoščili tedenski absolventski izlet v tedanjo Češkoslovaško, kjer je bilo čutiti vpliv Sovjetske zveze, saj so bili vsepovsod napisi »Se Sovětským svazem na věčné časy«. Mi smo se pa bolj ogrevali za češko pivo, ki smo ga ob večerih naročali v pivnicah, v katerih je bila t. i. živa muzika in kjer so nam prepevali tudi znano pesem *Od Vardara pa do Triglava*.

S čim se ukvarjate v prostem času?

Najraje se ukvarjam z vrčkarstvom. Prav lepo je, ko vidiš, da kaj zraste. Običajno mi še kar uspe pridelati marsikatero vrtnino. Poskušam obdržati »v delu« tudi kako njivo, na katero običajno posejem ječmen in pšenico, saj je s tem malo neposrednega dela. Naročim oranje in pripravo njive za setev, po setvi pa bolj ali manj upam na ugodno vreme skozi 8 do 9 mesecev do žetve, ko spet kombajn napravi svoje. Nekoliko več dela je z oljkami in trtami, zlasti slednje zahtevajo skoraj stalno skrb. Sicer si pa večja dela delimo z bratom in sestro.

Zakaj ste se odločili za delo na fakulteti?

Pravzaprav se na začetku svoje kariere nisem odločil za delo na fakulteti. Zaposlil sem se na Srednji gradbeni šoli, kjer mi je bilo delo zelo všeč. Pestro je bilo delovati z dijaki. Še sedaj se dobivam na obletnicah mature, kjer mi zaupajo, da sem se jim tedaj zdel nekoliko prestrog, a po drugi strani so se kar nekaj naučili in mnogi so uspešno zaključili študij na fakulteti.

Na Fakulteto za elektrotehniko me je povabil tedanji vodja skupine matematikov in prišel sem v skupino, kjer smo se res lepo razumeli. Ko se je ustanovila Univerza na Primorskem, me je na Pedagoško fakulteto povabila dr. Mara Cotič, za kar sem ji zelo hvaležen, saj se je na tej fakulteti sčasoma razvilo prijetno domače vzdušje.

Kaj vam je pri vašem delu najbolj všeč?

Težko bi izpostavil, kaj mi je (bilo) pri delu najbolj všeč. Pravzaprav je vse »delovanje« zanimivo in sem ga vedno dojemal kot celoto. Nikoli nisem pomisli, da bi en del kar »oddal«, ker bi ga dojemal kot odvečnega. Tudi če ti nekaj ni ravno »blizu«, lahko spoznaš ob tem nekaj vznemirljivega, prideš do novega spoznanja, ki te obogati.

Zakaj ste se odločili za poklic ministra? Ste imeli že prej take ambicije?

Nikoli nisem niti v sanjah razmišljal, da bi se kdaj ukvarjal s politiko. Povsem slučajno je nanoslo, da sem pristal kot državni sekretar na Ministrstvu za izobraževanje znanost in šport, glede ministrovanja pa kdaj drugič.

Kaj je tisto, kar vas v slovenskem šolskem sistemu najbolj moti?

Še najbolj je moteča prikrita nepravilnost šolskih ocen. Kot družba smo na tem področju precej »zašli«, zato bo pot do pravičnosti dolga. Če bi bila to le stvar šolskega sistema, bi bilo lažje.

Kaj bi v sistemu pohvalili?

Šolski sistem kot tak je pri nas dober, mnoge države nam zavidajo, kako imamo urejeno šolstvo oziroma vzgojno-izobraževalni sistem.

Katero je "najbolj kislo jabolko", v katerega boste zagrizli?

Pravzaprav ne vem, katero jabolko bo najbolj kislo. Ugotovil bom, ko bom vanje zagriznil.

Kaj bo čez 4 leta zagotovo drugače kot danes?

Za druge ne vem, ali se bodo kaj spremenili, jaz pa bom zagotovo 4 leta starejši.

Kaj bi študentom UP PEF sporočili?

Predvsem naj bodo spoštljivi do drugih in do sebe, pa tudi kritični do drugih in do sebe. Zavedati se je potrebno, da pravica vsakega posameznika pomeni dolžnost drugih, da posamezniku to pravico omogočijo, ne smemo pa pozabiti na dolžnost posameznika, ki pomeni omogočanje pravice drugim.

Avtor: Urad Vlade RS za komuniciranje

Spoznajmo profesorja Felda osebno

Najljubša hrana: mineštra, a ne le zelenjavna (obvezno kuhana z »mesnim dodatkom«)

Najljubša pijača: sveže pripravljen sadni sok ali doma skuhan kompot

Najljubši praznik: tak, ki si ga sam pripravim

Najboljši film in knjiga: Zvezdne steze, Krasni novi svet

Najljubši kotichek: dom (drži načelo »povsod je lepo, a doma je najlepše«)

Imate idola? Katerega? Nimam idola (prepričan sem, da nihče ne bi smel stremeti za nekim konkretnim idolom, večjemu prevzemati določene načine dela ali razmišljanja, ki so pri posamezniku »ta prava«)

Študentke v Izoli doživele nepozabno izkušnjo

Sobotni dan, 18. junija, je bil med članicami Dekliškega pevskega zbora Univerze na Primorskem poln pričakovanj, saj je večer prinesel veliki koncert v izolskem letnem kinu Arrigoni.

Foto: Lovrenc Habe

Poleg številnih obveznosti, ki jih imajo študentje v vrhuncu izpitnega obdobja, so si pevke, predvsem tiste, ki so se nastopa z **Vladom Kreslinom** veselile, vzele čas, da so z zborovodkinjo Andrejo Štucin Cergol pripravile pesmi za koncert, ki je otvoril sezono koncertov v letnem kinu.

Pevke so se pred koncertom z velikim veseljem udeleževale vaj. Ena od pevk, Ana Bajc nam je zaupala, da jim je na vajah šlo dobro, saj jih je gnala močna želja – biti na odru z legendarnim pevcem Vladom Kreslinom: »Nekajkrat se nam je na vaji pridružil tudi Iztok Cergol, član zasedbe Mali bogovi, s katerim smo ob spremljavi kitare prepevale Kreslinove pesmi in tako dobile občutek poteka koncerta,« je dejala Ana Bajc, študentka na UP PEF.

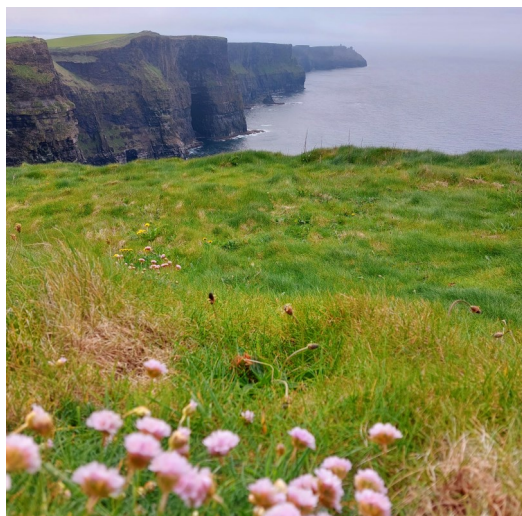
Na vroče sobotno popoldne so pevke, ki prihajajo iz cele Slovenije, prišle v Izolo, v letni kino Arrigoni, kjer so po tonski vaji dobile še zadnje informacije o poteku koncerta. »Kar pa je sledilo, je bila prava pravljica,« nam je povedala Bajčeva in dodala, da so se študentke Vladu in Malim bogovom na odru pridružile v drugem delu: »S petjem pesmi Daleč je moj rojstni kraj smo pričele kar med poslušalci in nato pesem zaključile na odru. Med nastopom smo neizmerno uživale in skupaj smo odpeli še dve pesmi z naslovoma Dekle moje in Tisoč let. Čisto na koncu smo se na odru zbrali vsi nastopajoči in skupaj odpeli še Poj mi pesem. Zletele smo, ujele svoje sanje in tako zaključile čudovit večer v družbi izjemnih ljudi.«

Pevke vedo, da se jim bo dogodek za vedno vtisnil v spomin, saj se, kot pravi Ana Bajc, z besedami ne da opisati občutka in pozitivne energije, ki se odvija takrat, ko si na odru z izvrstnimi glasbeniki in skupaj z njimi poješ poslušalcem, ki so z močnimi aplavzi nagradili ustvarjanje pevcev in godbenikov.

Članice dekliškega pevskega zbora se tudi na tem mestu zahvaljujejo zborovodkinji Andreji Štucin Cergol, ki jim je omogočila koncert v Izoli in jim tako polepšala zaključek letošnjega študijskega leta.

[Posnetek koncerta je na voljo na Youtube kanalu UP PEF.](#)

»Ne čakaj pomladi, ne čakaj na maj ...«

ali Potepanje po Irski

Ne čakaj pomladi, ne čakaj na maj ... No, ja, letos sem še kako zelo komaj čakala, da pride mesec maj in z njim potovanje na Irsko, ki je bila na mojem »bucket listu« že od osnovne šole.

O potovanju na kratko:

- - To, da na Irskem vsak dan dežuje, vsekakor ne drži. No, morda sem imela samo neizmerno srečo, saj je v desetih dneh samo dvakrat padal dež.
- Irska cenovno ni prijazna za študentski žep.
- Folk je bil v vseh mestih, ki sem jih uspela obiskat (torej v Corku, Limericku, Galwayu in Dublinu), neizmerno prijazen in na voljo za pomoč!
- Struktura in okus Guinnessa sta nebeška.
- Življenje v prestolnici kot je Dublin (z vidika prometa in mase ljudi) niti najmanj ne bi bil zame ... Prevelik kaos! Edino vzdušje iz dotičnega puba v centru Dublina bi zapakirala v kovček za domov. Malo tega vzdušja bi si privoščila vsak teden, če bi si lahko.
- Irci so nori vozniki. Zdaj razumem zakaj na avtih oznake L in N!
- Lepo je it na pot, lepo je it sam, a še lepše v družbi. Alma Jesenko, hvala še enkrat!
- Hvaležna sem za 10 dni odklopa od vsakdanjega življenja, za nekaj novega, za izkušnjo letenja, za izkušnjo potovanja in spoznavanja same sebe in svojih sposobnosti v neznanem okolju, ki je zagotovo ne bom pozabila
- Za več podrobnosti o potovanju, vse kako in kaj od nakupa letalske karte, leta, pakiranja prtljage, obveznosti pred, med in po potovanju, sem vsakomur na voljo za »sharanje« informacij.
- Kam pa naslednjič? Nekam na sever, kjer bo lažje dihat!

Izkušnja absolventke pedagogike v vlogi au pair na Irskem

Spakirati kovček nepogrešljivih stvari, sestiti na letalo in se za pol leta preseliti v tujino v hišo s popolnimi neznanci? Hja, zakaj pa ne.

No, saj niso bili popolni neznanci, z mamo otrok te družinice sem se prej nekajkrat slišala preko videoklica in o njih kot petčlanski družini, sem si prebrala še na spletni strani, kjer je moč najti različne družine, ki potrebujejo tovrstno varstvo svojih otrok za krajše oziroma daljše časovno obdobje. Razen tega pa je družina zame predstavljala popolno neznanko. Govorim namreč o svoji au pair izkušnji (če kdo ne ve, kdo je au pair - au pair je mlada oseba iz tujine, ki v zameno za brezplačno bivanje, hrano in nekaj žepnine, živi v vaši hiši, skrbi za vaše otroke in pomaga pri gospodinjstvih opravilih).

Januarja sem v Zagrebu sedla na letalo, ki me je peljalo do Manchesterja in tam prestopila na drugo letalo, ki pa naj bi me pripeljalo na cilj, a me ni. Vendar to je že druga zgodba. Kljub vsemu sem srečno prispela na zadani cilj in za pol leta postala del petčlanske družinice iz drugega največjega irskega mesta Cork.

Moja au pair izkušnja bi bila težko še boljša, kot je bila. Imela sem izredno srečo z izbiro družine, saj so bili O'Sullivanovi neverjetno prijazni, pošteni, pravični in zaupljivi. Celotna

družina (vključno s starimi starši in tetami) me je sprejela odprtih rok. V bližnjem okolišju sem spoznala še dve au pair varuški, Španko Anno in Portugalko Matilde, s katerima sem se družila v prostem času in tako mi nikoli ni bilo dolgčas.

Med peturnim delovnikom sem pazila na dvojčka, dečka in deklico, ki sta bila ob mojem prihodu stara dobrih 10 mesecev. Ja, pravzaprav še dojenčka. Veliko smo se igrali, hodili

na sprehode, popoldne prebrali kakšno zgodbo in z njunim petletnim bratcem Jackom, zvečer sem s staršema vsak dan pojedla večerjo, enkrat tedensko pa sem jima večerjo pripravljala jaz. Tako sta imela starša vsaj nekaj časa zase.

Šest mesecev je minilo neverjetno hitro in kot bi mignil sem se že vračala domov. Težko se je bilo posloviti od ljudi, ki so bili pol leta moja druga družina. Še posebej od dvojčkov, s katerima sem preživela največ časa, saj sta bila še premajhna, da bi razumela, kaj se dogaja. Med poslavljanjem sta mi namenila dva iskreno topla nasmeška in najbrž si lepšega slovesa ne bi mogla želeti.

Celotna au pair izkušnja me je veliko naučila. Ne le, da sem okrepila znanje angleškega jezika in spoznala prečudovito Irsko (kamor se bom definitivno še vrnila), veliko sem se naučila tudi o sebi in o tem, kaj vse zmorem. To izkušnjo toplo priporočam vsakemu, ki si je vsaj malo želi, moja mi bo namreč za vedno ostala v lepem spominu.

Alma

SMRT BLIŽNJE OSEBE

Tabu klub predstavlja prispevke z namenom raziskovanja tematik, o katerih se je med ljudmi težje pogovarjati. V prejšnji številki smo predstavili prvo tabu temo samopoškodovanje med mladostniki. Med razmišljanjem o novi, sem se težko osredotočil, katero tabu temo bom tokrat predstavil, saj moj fokus med doktorskim študijem predstavlja medvrstniško nasilje, vendar sem se želel soočiti tudi s tistimi grozljivimi štirimi črkami – smrt.

Piše Blaž Teršek

V deževnem nedeljskem večeru sem si zaželel ogled dobrega filma. Vzel sem daljinec in pričel iskati film, ki bi pritegnil mojo pozornost. Po daljšem surfanju med kanali, sem se ustavil na kanalu, kjer so predvajali film z naslovom *Achtste Groepers Huilen Niet* (ang. *Cool Kids Don't Cry*). Glavna protagonistka filma, učenka Aki, ki si želi biti poklicna nogometašica, se v razredu s sošolci razume dobro, občasno se spre s sošolcem Joepom, predvsem zaradi nestrinjanja z različnimi trditvami – ženske ne (z)morejo igrati nogometa, osmošolci ne jočejo in tako naprej. In nato novica - njihova sošolka Aki ima levkemijo. Zgodba prikazuje spoprijemanje Aki, staršev, učiteljice in sošolcev z neozdravljivo boleznijo ter kasnejšo smrtjo.

Ob gledanju filma sem se pričel spraševati, kako ravnati v podobni situaciji, kaj bi rekel, kako razložiti ostalim otrokom ... Vse to me je spodbudilo k raziskovanju tematike smrti ter še bolj pomembno, kako reagirati kot pedagoški delavec (učitelj, vzgojitelj, svetovalni delavec, (inkluzivni) pedagog, ...). Tematika predstavlja povsem življenjsko situacijo, ki se lahko zgodi vsakemu posamezniku v življenju – tudi predšolskemu otroku. Ne glede na starost, izkušnje ali prepričanja nam je skupno, da o tej temi - o koncu življenjskega kroga - težko spregovorimo.

Vendar, ne glede na težavnost, otroke to zanima in tako sem bil tudi jaz postavljen pred izziv razlagati o smrti šestletniku. Pred tremi leti me je moj nečak, ki je radoveden (tako kot sem sam), pri šestih letih pričel pripovedovati zgodbo, ki je šla nekako takole:

"...Veš, Blaž. Ko bom velik, boste ti, mama in ate stari. No, takrat boste umrli. Grobarji bodo skopali luknjo in te bodo položili vanjo. Takrat bom jokal in v jamo bom vrgel rožo. Grobarji bodo napolnili luknjo z zemlji. Potem ti bom prižgal svečo na grobu ..."

V tem trenutku sem spoznal, da pri pojasnjevanju smrti otrokom nisem tako suveren, kot sem pri ostalih stvareh – takrat sem spoznal, da se moram poglobiti v tematico smrti in reagiranja odraslih ob smrti.

Predvidevam, da je imel že vsak izkušnjo s smrtjo, tako da vemo vsi, kaj to pomeni. Na kratko: v življenju smo vsa živa

bitja minljiva in nam ob smrti dokončno prenehajo delovati vitalne funkcije (dihanje, bitje srca ...) (Merriam-Webster, 2021).

Ob smrti ljubljene osebe se pri ljudeh pogosto pojavijo različna občutja, ki so odvisna od okoliščin. Zavedati pa se moramo, da so otroci skupina ljudi, ki smrt dojemajo drugače kot odrasli. Pogosto se nam zdi dobra rešitev, da se z otrokom ne pogovorimo o smrti oziroma mu predstavimo popačeno razlago le te. V trenutku, ko se v otrokovem življenju pojavi smrt, je eden izmed pogostih pojasnil smrti, da je nekdo za vedno zaspal. Predstavljajte si zdaj otroka, ki si predstavlja smrt kot dolg spanec. Otroku ima izkušnjo, da se po spanju zbudi, vendar to v primeru smrti ni tako. Predvidevamo lahko, da bo otrok zavračal spanje ali pa bo prepričan, da se bo umrli sorodnik zbudil in se spet igral z njim. Spoznanje, da temu ni tako, lahko otroka kasneje privede do različnih travmatičnih dogodkov.

Ko se ljudje soočimo s smrtjo, se nanjo odrasli in otroci različno čustveno odzovemo – vso to čustveno dogajanje in reagiranje je del procesa, ki ga imenujemo žalovanje. Nekateri otroci se obnašajo, da je vse kot prej, drugi veliko jočejo in iščejo bližino odraslih, tretji se zaprejo sami vase – kot učitelji je priporočljivo, da smo pozorni na način žalovanja, saj Borucky, Križan Lipnik, Perpar, Štadler in Valenčak (2004) utemeljujejo, da se pri otrocih način žalovanja razlikuje glede na navezanost na osebo, ki je umrla. Zavedati se moramo, da je žalovanje edinstveno, kakor smo edinstveni ljudje.

Razumevanje smrti je odvisno od otrokove starosti in zrelosti, kljub temu pa moramo pojasniti pojem smrti otrokovi stopnji zrelosti in njegovi starosti. V nadaljevanju predstavljamo temeljne značilnosti žalovanja otrok (Hofer, 2012; Mikuš Kos in Slodnjak, 2000).

Otroci do petega leta se ne zavedajo dokončnosti smrti, saj si predstavljajo, da bodo s svojo močno željo oživel pokojno osebo. V predšolskem obdobju je značilno egocentrično razmišljanje in napačne predstave, saj si otroci ob sporu s pokojno osebo mislijo, da so z dejanji in mislimi vplivali na

smrt ljubljene osebe.

Otroci od petega do devetega leta so prepričani, da je smrt posledica zunanjega dejanja. Do približno osmega leta smrt povezujejo s starostjo in boleznijo, medtem ko po dopolnjenem osmem letu otroci dojemajo smrt kot dejstvo, da vsa živa bitja umrejo. V tem obdobju otrok preraste egocentričnost in razvije empatijo, ki mu daje možnost, da sočustvuje z drugimi ob smrti.

Otroci od desetega pa do štirinajstega leta, smrt dojemajo kot nekaj dokončnega in se zavedajo, da bodo tudi sami umrli. Samo žalovanje otrok v tem obdobju odraščanja je podobno kot pri odraslih.

S ključnimi besedami smo orisali temeljne značilnosti žalovanja ob posameznih letih starosti otroka.

V nadaljevanju se bomo osredotočili na (slavne) faze žalovanja, skozi katere gremo ob pojavu smrti. Ozbič, Ivanetič Pantar in Bernot (2019) so utemeljile tri glave faze uspešnega žalovanja.

1. faza šoka in zanikanja, v kateri so žalujoči zbegani, nemočni in izgubljeni. Obrambni mehanizem zanikanja jih ohromi do te mere, da preživijo šok in omilijo bolečino.

2. faza je faza dezorganizacije. Tu se pri žalujočih prepletajo različna čustva (jeza, krivda, žalost, pogajanje, nemoč). Pogosta intenzivna čustva jemljejo moč žalujočim in jih izčrpavajo do te mere, da nimajo energije za vsakodnevne aktivnosti.

3. faza je t. i. faza reorganizacije, ko se pri žalujočih proces žalovanja zaključi. V tej fazi žalujoči sprejmejo dejstvo, da pokojnika ni več med živimi in se posameznik zavestno odloči za aktivno življenje naprej.

Žalovanje je dolgotrajen proces, pri katerem moramo spoštovati želje in potrebe žalujočega.

Za otroka in tudi odrasle je boleča izguba matere ali očeta, saj tako izgubimo najpomembnejšo (čustveno) oporo v svojem življenju, s čimer se strinja Hofer (2012). Otrok z izkušnjo izgube enega izmed staršev pogosto razvije strahove povezane z izgubo še drugega starša. Pri tem je pomemben pogovor živega starša z otrokom, ki mu razloži situacijo. Brazelton (1999) opominja, da moramo otroku pojasniti vzroke smrti, ki niso povezani z njim in njihovimi dejanji (npr. neubogljivosti, trme, porednosti).

Izguba matere ali očeta je zagotovo boleča izguba – kaj pa izguba brata ali sestre – osebe, s katero si se igral, ji zaupal, se z njo sprl ...

Zagotovo se lahko strinjamo, da je tudi izguba brata ali sestre boleča. Brazelton (1999) in Hofer (2012) utemeljujeta, da se otrok poistoveti s pokojnim sorojencem in razvije strah, da je lahko on naslednji, saj pripadamo isti družini. Odrasli moramo otroka potolažiti, da kljub pripadnosti isti družini ne pomeni, da bomo zboleli za enako boleznijo oziroma bomo žrtve enake nesreče.

Otroci so si blizu tudi s starimi starši. Že sama miselnost, da so starši za vzgojo, stari starši pa za razvajanje, nam daje vedeti, da vsaj pri večini predstavljajo stari starši pomembne posameznike v življenju otrok. Posledično smrt starih staršev predstavlja mnogim žalostno izkušnjo.

Pomembno pri zgoraj naštetih situacijah (izguba starša, starega starša in/ali sorojenca) pa je vključitev otroka v proces družinskega žalovanja, saj se ob tem počuti vključenega v družino in se hkrati učijo prepoznati in deliti svoja čustva v procesu žalovanja (Hofer, 2012).

Lyness (2016) je pripravil nekaj priporočil odraslim pri pogovoru z otrokom ob izkušnji s smrtjo bližnje osebe.

In kaj lahko naredimo? Stroka priporoča naslednje:

1. Pri pogovoru uporabljaj preproste in enoznačne besede (npr. smrt ni večno spanje – smrt je smrt).
2. Poslušaj in podpiraj otroka in mu daj vedeti, da si ob njem. Tudi odrasli rabimo v travmatičnih trenutkih poslušalca in podpornika.
3. Smrt je dogodek, ki je prežet z različnimi čustvi. Prav je, da v pogovor vključimo in izrazimo vsa čustva.
4. Žalovanje je proces, ki ga otrok še ne pozna. Predstavite mu ga in pričakovanja, ki jih imate.
5. Del žalovanja je tudi pogreb. Predstavite otroku pogreb in rituale, ki se pojavljajo ob njem.
6. Dajte otroku vlogo, ki je primerna njegovi starosti pri procesih, povezanih s smrtjo – tudi otrok naj ima možnost, da se poslovi od bližnje osebe.
7. Pokojna oseba je bila pomembna za otroka. Naj bo tako tudi po njegovi smrti. Pomagajte mu, da se je bo spominjal.
8. Otrok se bo na smrt odzval z različnimi čustvi. Ne glede na čustveni odziv otrok je pomembno, da se odrasli odzovemo mirno in z občutki ugodja.
9. Otroka potolažite, ko se bo počutil slabo. Pojdite z njim na sprehod, igrajte z njim nogomet, skupaj poslušajte glasbo – skratka spodbujajte dejavnosti, ob katerih se počuti bolje.
10. Vsi potrebujemo svoj čas, da končamo z žalovanjem. Pustimo otroku dovolj časa za žalovanje.

Pedagoški delavci se bomo v svojem delu srečevali z otroki, ki se bodo soočali s smrtjo bližnjega ali bodo v različnih fazah žalovanja. Pri našem delu je pomembno, da se zavedamo, da bomo otrokom najbolje pomagali z iskrenim pogovorom, v katerem bomo otroka poslušali in ga poskušali razumeti.

Filmska vzgoja: Kako lahko uporabimo film za približanje tematike smrti?

Tudi vas zanimajo filmi in knjige, ob katerih lahko potočimo solzo ali dve ter so povezane s tematiko smrti? V nadaljevanju predstavljamo izbor knjig in filmov. V branje ali ogled filma pa osebno priporočam Koko in velika skrivnost, Krive so zvezde, Cool Kids Don't Cry, Pisma bogu (Letters to God), Brata Levjesrčna, Dedka ni več in Medvedkov dedek. Hospic (Slovensko društvo Hospic) predstavlja nevladna in neprofitna nevladna organizacija, katere naloge so oskrba hudo bolnih ljudi z napredno ali kronično boleznijo v zaključni fazi, pomoč svojcem pri žalovanju ob smrti bližnjega. Priporočamo naslednje knjige in filme:

1. Jesen listka Timija (Buscaglia, 2010),
2. Deček na belem oblaku (Kokelj, 2006),
3. Anica in zajček (Muck, 2001),
4. Medvedkov dedek (Gray, 1999),
5. Dedka ni več (de Bode, 1997),
6. Spregovorimo: kadar kdo umre (Levete, 1998),
7. Brata Levjesrčna (Lindgren, 2008),
8. Miši gredo v nebesa (Porchazkova, 2019),
9. Krive so zvezde (Green, 2013),
10. Ko letijo vrane (2012) – primeren za otroke od 7. leta starosti,
11. Sedem minut čez polnoč (2016) – primeren za otroke od 12. leta starosti,
12. Koko in velika skrivnost (2017) – primeren za otroke od 7. leta starosti.

Smrt predstavlja travmatično izkušnjo, ki doleti vsakogar. Upam, da ste našli kakšen koristen nasvet, kako reagirati ob smrti, ali pa vsaj predlog za poletno branje oziroma ogled filma. Zapis bom končal s pogovorom, ki pravi: "Če hočete resnično gledati duha smrti, odprite na stežaj srce telesu življenja. Kajti življenje in smrt sta eno, tako kot sta eno reka in ocean." (Kahlil Gibran)

“Melopee” Izkušnja Lenče Rijavec in Vanesse Rakušček v Belgiji

Bi znali izgovoriti Muzische leerThuis Melopee? To je ime osnovne šole, kjer sva s kolegico Vanesso opravljali prakso. Ker pa si imena nikoli nisva uspeli zapomniti, sva ji rekli samo Melopee.

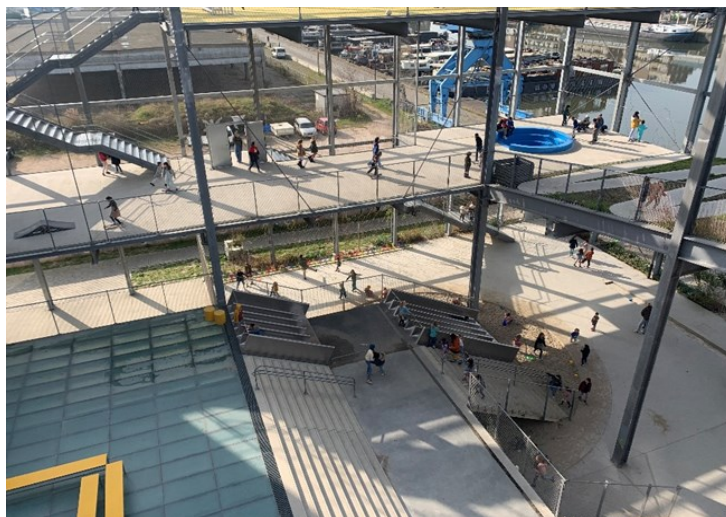

Melopee je ena tistih šol, v katero vstopiš in takoj rečeš "waw!". Najprej sva zagledali stopnice, ki predstavljajo klaviaturo, dva koncertna klavirja, razgibano zbornico in zanimivo zastavljene učilnice. Že pred samim vstopom pa naju je navdušil izgled dvorišča, saj je izgledal zelo drugače od tistih, ki sva jih vajeni s slovenskih šol.

Sam pouk je potekal zelo sproščeno. Enkrat je učiteljica v šolo pripeljala svojo mlado kozico, ki jo je mama zavrгла. Ime ji je bilo Obama. Učenci so bili nad njo navdušeni. Ves dan so se igrali z njo in jo sprehajali po šoli.

Učitelji veliko polagajo v učenčevo samoiniciativo in organizacijo. Vsak torek sta dva učenca ostalim v razredu pripravila aktivnost, ki je potekala nekje izven šole in je trajala približno tri ure. Učiteljici nikoli nista vedeli, kaj bomo počeli, to sta vedela le učenca sama. Imela pa sta veliko odgovornost - poiskati sta morala prostor za izvedbo aktivnosti, pripraviti material ter organizirati, kako bomo do tja prišli – peš, z avtobusom ali s tramvajem. To pa je bilo dobro tudi za naju, saj sva s prisotnostjo na omenjenih aktivnostih z Vanesso odkrili koticke Genta, ki jih drugače verjetno ne bi.

Ena izmed stvari, ki mi bodo za vedno ostale v spominu, je pouk glasbe, pa ne samo zato, ker je bila to prva učna ura, ki sem jo spremljala, ampak tudi zaradi načina pouka. Na šoli imajo glasbeni studio in po navdihu iz Šole rocka vse potrebno za sestavo benda – klavir, električno kitaro, Orffova glasbila in bobne. Učenci vsaka dva meseca izberejo tri skladbe, ki se jih potem naučijo. Že takoj na začetku pa učiteljica vpraša, kako želijo pri skladbi sodelovati – s petjem ali igranjem na inštrument. Ko si razdelijo vloge, se lotijo dela. Naučijo se glasbeno podlago in besedilo ter na koncu pesem v celoti izvedejo. Ob tem se učijo o inštrumentih, notnem zapisu in izvedbi glasbe.

En teden v šolskem letu posvetijo dejavnostim in pouku na prostem. Obiskujejo parke, muzeje in galerije in tako spoznavajo mesto, v katerem živijo. Vsak dan v tednu pa se vsi učenci, učitelji ter ravnatelj tudi zberejo nekje v mestu in skupaj zapojejo nekaj pesmi. Mimoidoči se ustavijo, poslušajo, ploskajo in jim čestitajo za to, kar počnejo.

V sklopu prakse sva z Vanesso izvajali tudi nekaj nastopov. Najbolj zanimiv nastop je bil "Slovenian treasure hunt". Za učence in mentorice sva pripravili kratko predstavitev o Sloveniji, nato pa informacije, ki sva jim jih podale, pretvorile v naloge, ki so jih opravljali. Na vsaki postaji so morali odgovoriti na vprašanje, ki jim je dal namig, kje iskati novo nalogo. Ena izmed nalog je bila, da morajo sestaviti slovensko zastavo, za katero se skriva namig. Podali pa sva jim tudi izziv prikazati Triglav s telesi.

V šoli zaradi spročenosti vedno prevladuje smeh in veselje, s tem pa tudi odprtost učencev in učiteljev. Vsi so vedno pripravljeni odgovoriti na vprašanja in ti pomagati, če česa ne znaš ali ne razumeš.

Izkušnjo bom vedno hranila v lepem spominu, saj sem spoznala veliko prijaznih, srčnih in zanimivih ljudi. Obenem pa sem v sebi našla novo motivacijo in navdih za opravljanje poklica učiteljice.

Šola pri mostu

*Izkušnja Kriste Sedej in
Tinkare Kodelja v Belgiji*

Najina izkušnja je bila precej drugačna od pedagoških praks, kot sva jih bili vajeni do zdaj. Ker nisva bili vezani na en razred in enega mentorja, sva tako lahko obiskali vsak razred od prvega do šestega razreda ter tudi vrtec oziroma predšolske razrede, saj so bili na isti šoli otroci od dveh do dvanajst let. Ena šola, eno dvorišče, kjer so se igrali vsi. Sicer tisti najmlajši malce bolj ločeni od starejših vendar brez ograjic kot jih imajo vrtci pri nas. **Na sredini velikega dvorišča pa kokošnjak.**

Učilnice so izgledale z eno besedo povedano - zabavno.

Vsaka od učilnic je bila dovolj prostorna, saj razredi niso bili večji od 23 otrok. Imele pa so tudi dograjeno drugo nadstropje, kjer so imeli učenci igralnico, bralne kotičke, učitelji pa dodatni prostor za shranjevanje materiala. Učbenikov na mizah ni bilo, tudi delovnih zvezkov ne veliko. Uporabljali so jih le za pouk jezika in obravnavo neumestnostih besedil v nizozemščini in reševanje nalog pri matematiki. Ker je tudi pouk strukturiran drugače in pouk zaključijo precej kasneje kot v Sloveniji, imajo med 12. in 15. uro več kot enourni odmor, ki ga vsi učenci ob vsakem vremenu preživijo zunaj. Med prvim krajšim odmorom pa so si učenci v marsikateri učilnici ob sadni malici ogledali novice za otroke, ki jih pripravlja flamska javna televizija. Otroci so tam izvedeli vse – od dogodkov v športu in pop kulturi do zunanje politike in okolja.

In med poukom? Glavna razlika – tišina. Vrata učilnic so bila ves čas odprta.

Velika razlika je bila tudi odsotnost strogo ločenih predmetov, kot jih poznamo mi. Vsi razredi so tako imeli ure religije, kjer so starši določili, o kateri religiji se bo otrok učil – islam, krščanstvo ali »prosta religija«. Ob tem pa so imeli tudi zanimiv predmet za lažje razumevanje bi ga opisala kot mešanico družbe in spoznavanja okolja. V sklopu tega predmeta so učitelji sami določili tematiko in kako bodo to tematiko obravnavali. Predmet so imenovali »world education« in teme so se dotikale okoljevarstva, zgodovine, inovacij in spola ter seksualnosti.

V šestem razredu, ki sva ga tudi imeli priložnost opazovati so ravno začeli obravnavo spola in seksualnosti. Učiteljica nama je povedala, da so fotografije in ostali didaktični materiali za to temo sicer izbrani pozorno, a s popolnim zavedanjem, da se o tem lahko z učenci govori iskreno. Celo leto pa jim je na oknu visela tudi mavrična zastava.

Kako lahko šola ali učilnica izgleda, kaj vse je lahko vsebina šolske ure in kako pomembno je, da ima učitelj možnost, da se poigrava z različnimi metodami in strategijami, nama je odprlo oči za popolnoma drugačno šolsko okolje kot bi lahko bilo. Čeprav je naštetu vse del materialnosti in relativno hitra sprememba, ki bi jo lahko naredili, če bi želeli, je bila zame največja razlika umirjena energija, ki je bila vedno prisotna na šoli. **Učitelji niso hiteli, tempo učenja ni bil nastavljen na strani učbenika in zvonca. Čeprav sva odvodili le nekaj krajših aktivnosti, je bil občutek izven poznanega sveta.**

Koulussa on kivaa »having a good time at school«

Izkušnja Mije Umer na Finskem

Na fakulteti so nas naučili, kako zaplesati »hruške, jabuke in slive«, kaj pa sem se naučila iz prakse na finski šoli?

Meseca aprila sem se na Finskem končno 'prigrebla' do možnosti, da običnem nekaj šol v Helsinkih. Po ogledu šole, po kateri so nas popeljali kar učenci sami, smo imeli nekaj prostega časa, med katerim smo si lahko prosto ogledovali učilnice in postavljali vprašanja učiteljem. S skupino zagrehtih učiteljev iz cele Evrope smo seveda navdušeno tekali po hodnikih in s svojimi očmi poskušali razkriti skrivnosti tega svetovno znanega šolskega sistema. S prijateljcem sva se odločila, da se bova z vprašanji spravila na učiteljico razrednega pouka. Predvsem so me zanimale tehnike umirjanja otrok, saj je bila tišina v učilnicah nižjih razredov skorajda čudna. **Povedala nama je, da se učenci sami med seboj opozarjajo in utišajo. To, da imajo mali Finci že sami po sebi radi tišino in mir, podpre tudi opazanje, da so v vsaki učilnici na voljo slušalke in mobilne pregrade, s katerimi si učenci zagotovijo mir, ko se njihovi sošolci obnašajo malo manj "finsko".** Takrat na pomoč priskočijo tudi učitelji, ki z malo besedami, celo nebesedno poskrbijo za red (pokažejo na pravila, štejejo na prste). Pri gospodinjstvu pa jim pokažejo za marsikaterega od nas že pozabljene prstne spretnosti šivanja. In seveda, kako svoja oblačila tudi oprati in zlikati. Kako pomembna je samostojnost v finskem šolskem sistemu, pa lahko opazimo tudi drugje.

Novo: podcast PEFcast

Center za vseživljenjsko učenje UP PEF je z decembrom 2021 začel s snemanjem intervjujev z gosti, ki vedo več. Do danes so posneli 9 epizod, ki so na voljo na [PEFcast • Podcast na Anchorju](#). V tej številki časopisa objavljamo povzetke treh pronicljivih sogovornikov.

"Starši, se boste tudi vi vpisali v dijaški dom?"

To je vprašanje, ki ga referent za študente v Dijaško-študentskem domu Koper, Vladimir Mikac, postavi staršem, ki dihajo za ovratnik študentom ob vpisu v dom. Izkušenega gospoda z dolgoletnim stažem v domu, ki je v njem opravljal že skoraj vsa dela, so študentje UP PEF gostili v epizodi PEFcasta.

Bivši vršilec dolžnosti ravnatelja v domu, Vladimir Mikac, je sprva poudaril, da v zadnjih letih število dijakov v domu raste, letos so zato zaposlili eno vzgojiteljico več. **Kljub temu pa je dijakov danes manj, kot jih je bilo pred 20 leti. Je pa opreme, ki jo dijaki prinesejo v dom, veliko več kot nekoč. "Zato potrebujejo tudi več prostora. Včasih so bili v sobi trije, tudi štirje dijaki, danes sta po dva, nekateri so tudi sami. A so odnosi med dijaki, študenti in vzgojitelji kljub temu še vedno pristni,"** doda Mikac.

Ko dijak prvič prestopi prag doma, je zanj seveda vse novo. "Večkrat s seboj prinesejo sliko domačega kraja, saj ga pogrešajo. Novinci si hitro najdejo družbo, običajno se razdelijo med mestne, ki so bolj glasni, in podeželske, ki so običajno bolj mirne narave," še pove bivši vzgojitelj in doda, da se **z leti te razlike zabrišejo, dijaki se socializirajo, postanejo tudi mnogo bolj odgovorni in samostojni, zato je res dobro, da mladi čim prej odletijo iz svojega gnezda.** "Ko pa se bivši dijaki v Koper vrnejo na počitnice ali ko pridejo na obisk k nam, govorijo o domu v superlativih. Večina ima na bivanje odlične spomine," še pove referent za študente.

Digitalne tehnologije je treba vključevati skozi celotno šolsko vertikalo

Otrokom je digitalna tehnologija položena v zibelko. A kljub temu učitelji opazajo, da so znanja s področja IKT, ki jih učenci potrebujejo za šolsko delo, zelo pomanjkljiva. "Učitelji so zato ob pričetku epidemije morali začeti graditi na osnovah," je dejala gostja zadnje epizode podcasta PEFcast, dr. Andreja Klančar.

Korona je prinesla velik korak naprej pri uporabi IKT v šolah. "Sprva je bilo veliko težav z vzpostavitvijo komunikacije. **Ko smo navezali sitk, je bila vsaka nadaljnja težava majhna. Problem je bil pri tistih otrocih, kjer ni bilo mogoče vzpostaviti stika,**" je še povedala učiteljica matematike v osnovni šoli. "Ko smo se vrnili z dela na daljavo, se je opazil odpor učencev pri uporabi tehnologije, zato smo šli korak nazaj, k uporabi klasičnih pristopov. **Zdaj, ko smo se vrnili v običajen tempo, je kombinacija obojega odlična,**" je še dejala višja predavateljica na področju računalniškega in informacijskega izobraževanja na UP PEF.

Kako se lahko sodelovalno učimo s pomočjo IKT in kako lahko z njegovo pomočjo rešujemo probleme, konkretno matematične in katera so tista orodja, s katerimi lahko spremljamo lasten napredek učenja? Kako IKT vključujete v pouk in kakšne so še prednosti in slabosti tovrstnega dela? Vse to v epizodi PEFcasta.

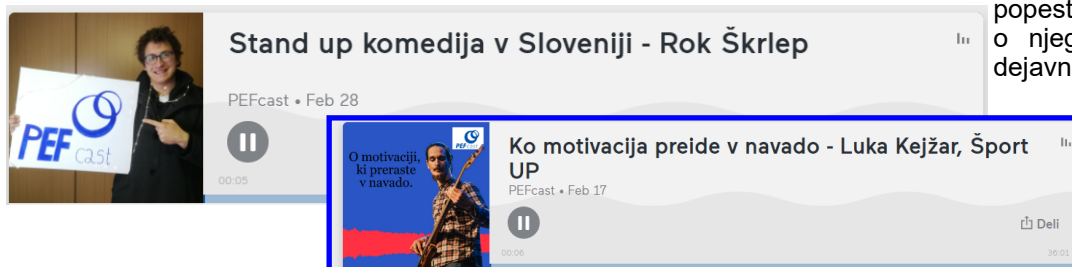
Škofjeločan, ki obožuje študentsko življenje v Kopru

UP PEF slovi po bogatem obštudijskem programu, saj številni prizadevni profesorji in študenti pripravljajo različne interesne dejavnosti. V več njih je vključen Matic Ahčin, študent 4. letnika študijskega programa Razredni pouk. "Če bi moral biti v samostanu zaprt 14 dni, izoliran od vseh, bi umrl," je suvereno dejal.

Družabni Ahčin se znajde v številnih situacijah, ki mu jih ponuja življenje na Pedagoški fakulteti v Kopru. Od obštudijskih dogodkov na fakulteti, če se za hip zaustavimo pri njih, najprej velja omeniti glasbene dejavnosti, saj se pevke Dekliškega pevskega zbora UP PEF in pevci Fantovskega pevskega zbora UP PEF srečujejo na tedenskih vajah. Vsak teden vadijo tudi člani Orkestra UP PEF in PEF teatra. Zelo aktiven je tudi Študentski svet, ki organizira mnoge prireditve, izlete in dejavnosti, zgodi se, da jih je celo več na teden. V rednih stikih s študenti pa so tudi tutorji, ki pomagajo ostalim študentom pri organizacijskih ali učnih težavah.

Matic Ahčin uživa v več dejavnostih. Mladenič iz Škofje Loke je tutor, pisec, igravec in pevec. "V vse zadeve se vključujem, ker mi lepšajo življenje in sem zelo odprt ter komunikativen. Če nisi nikamor vključen izgubiš priložnosti za veliko smeha, veselja in druženja. **Ne pridobiš niti dodatnih kompetenc in novih znanj, ki ti kot bodočemu pedagogu pridejo prav,**" še pravi Matic Ahčin. Ustvarjalci podcasta PEFcast pa so želeli, da je bolj konkreten glede teh kompetenc: "V Fantovskem pevskem zboru UP PEF sem se naučil voditi zbor, v teatru nastopat na odru ... vse pride prav."

Veliko študentov se ne vključuje v dodatne dejavnosti, saj jih je strah, da zaradi časovne stiske ne bi bili zmožni študirati: "Jaz sem živ dokaz, da je vse mogoče. Vsem študentom in bodočim študentom svetujem, da se čim več vključujejo v obštudijsko dejavnost, saj popestrijo študentsko življenje." Še več o njegovem pogledu na obštudijsko dejavnosti in na življenje z ženskami, saj je bil že od otroštva naprej obkrožen s sestričnimi, sošolkami v srednji šoli in na fakulteti, pa v najnovejšem PEFcastu, ki ga najdete v vaši najljubši aplikaciji za podcaste.

Življenje je kot šahovska igra ...

Pod vplivom popularne Netflix serije *The Queen's Gambit* ali Damin/kraljičin gambit je svet ponovno preplavilo navdušenje nad šahom ... ali mogoče še bolj nad šahistkami. Vendar so šahistke že dolgo pred tem dosegale izjemne rezultate in presegle pričakovanja v moško dominiranem športu. Kajti za šahovnico ni pomembno, katerega spola si, pomembna je le tvoja spretnost rokovanja s figurami na šahovnici. Čeprav veljam za nepoznavalko šaha in do njega gojim veliko strahospoštovanje, sem se imela priložnost spomladi 2021 pogovoriti s študentko naše fakultete Petro Kejžar, ki ni le odlična igralka šaha, temveč tudi trenerka nadobudnih šahistov. Petra pa ni ostala le pri svojih odgovorih, uspela me je ne le navdušiti nad šahom, ampak tudi naučiti, kaj pomeni, da je življenje kot šahovska igra.

Med šahisti je zelo pomembna otvoritev. In moja ne bo presenetljiva, začniva pri začetkih. Kje so tvoji začetki šaha, zakaj šah?

V bistvu sem sama začela šah igrati kar pozno, ker po navadi začnejo igrati pri petih, šestih letih, če hočejo imeti kakršen koli dober rezultat. Sama sem pa začela v devetem razredu, zaradi tega ker sta moja dva mlajša brata začela hoditi po turnirjih in sem želela biti zraven.

Potem imate v družini to zanimanje? Tekmujeta tudi brata?

Ja ... Ja, tudi ona dva sta bila na evropskih mladinskih prvenstvih, ampak sta potem zamenjala to zanimanje za košarko.

Sta pa ostala pri športu ...

Ja, ja.

Če ostaneva pri tej športni iztočnici. Veliko se govori o tem, da morajo biti šahisti tudi dobro fizično pripravljene, čeprav šaha ne povezujemo primarno s fizično aktivnostjo, ampak jo vidimo bolj kot mentalno, kognitivno. Če pogledamo na šah popolnoma laično, bi lahko rekli, da tam ni fizičnega napora. Ampak bi se motili?

Ja, je dobro imeti kondicijo. V zadnjem turnirju, ki sem ga igrala v marcu (2021), sem opazila, da mi kar manjka kondicije. Partija lahko traja tudi šest ur in po nekaj urah vidiš, da to ni to, če nimaš kondicije. Pade koncentracija, ne moreš več dobro, kvalitetno razmišljati.

Ali imaš kakšne namige, zvijače, kako obdržati koncentracijo? Kaj lahko narediš?

Ja, pojesti kakšen sladkor, banana (*smeh*). Malo se sprehoditi, pogledati, kako kje drugje igrajo, osvežiti obraz ... Kaj drugega pa težko. Nimam drugega boljšega nasveta v bistvu.

Kako pa se pripraviš na turnir? Kako zgleda šahovski trening?

Ko se pripravljam na turnir, pogledam, s katerim nasprotnikom ali nasprotnico igram, potem pogledam njegove partije v bazi vseh njegovih partij, ki obstaja na spletu. Potem lahko vidim, katere otvoritve igra, malo raziščem, kje ima slabosti.

Kako odkriješ slabost? Kaj je tisti pokazatelj šibkosti?

Pregledam njegove otvoritve. Otvoritev so te začetne poteze. In če vidim, da mu ena otvoritev res ne gre, potem se odločim igrati s to otvoritvijo. Nato še pogledam kakšne druge partije od vele mojstrov in od njih dobim dobre ideje, ki jih potem lahko na šahovnici preizkusim.

Zanimivo ... Torej je velik del šahovske strategije zmožnost, kako prebrati nasprotnika? Ne samo v pripravah, verjetno tudi potem med samim tekmovanjem?

Ja, se tudi vidi, kakšna oseba si. Nekdo je boljši v taktiki, drugi v strategiji in potem poskusiš igrati na ta način, ki njemu ne paše.

Med mojim raziskovanjem sem naletela na izjavo znane šahistke Judit Polgar, kjer je omenila, da je morala razviti, še posebno kot ženska v šahu, neko svojo strategijo, zelo agresivno strategijo. Njena strategija, ki jo je opisala kot agresivno, je bila takojšen napad na kralja in to se mi zdi zanimiv prikaz vloge ženskega spola v moško zelo dominiranem športu. In hkrati tudi odsev njenega karakterja kot šahistke s tem, kako riskantna je ta poteza.

Ona je res prava šahovska legenda. Njena zgodba je zelo posebna. Bila je ena izmed treh uspešnih sester šahistk. Vse so igrale pod vodstvom očeta, ki je z njimi izvajal neke vrste eksperiment. Želel je dokazati to, da trdo delo velja več kot talent in tako jih je od malih nog treniral v šahu. Tudi one same zdaj trdijo, da niso uspešne zaradi talenta, ampak res zaradi tega, ker so v šah vložile veliko truda, ki naj bi bil glavni razlog za njihov uspeh.

V samo pripravo gre torej res veliko študija in dela. Kako pa ti to uskladiš s svojimi dejavnostmi, ki niso povezane s šahom – s fakulteto, službo, socialnim življenjem?

Ja, to je pa zanimivo vprašanje. V bistvu moja služba je poučevanje šaha, tako da si lahko prilagodim, kdaj imam te lekcije.

Kar se pa tiče turnirjev, pa vzamejo kar nekaj časa. Turnirji so namreč po navadi v drugih državah, si moram vzeti kakšen teden časa. Sicer sem letos (2020/2021) v prvem letniku faksa in še nisem preizkusila, kako bo ta kombinacija potekala v času korone.

Kot si omenila, je tvoja služba prav tako povezana s šahom. Kako si se odločila, da se boš preizkusila potem tudi kot trener šahistov?

Za to sem se odločila, ker se mi to zdi še najboljša služba zame, saj sem na ta način hkrati v šahu, kar mi veliko pomeni, in hkrati je to tudi povezava med šahom in poučevanjem in študijem na UP PEF.

Kako se ti zdi, da pri tebi eno vpliva na drugo? Ali pa sodeluje, se dopolnjuje?

Ko treniraš nekoga drugega, ni pomemben nivo, seveda je pomembno znanje, ampak bi bil mogoče nekdo, ki ima več smisla za delo z ljudmi boljši trener kot pa svetovni prvak v šahu. Moraš imeti znanje v šahu poleg tega pa tudi občutek za razlago in delo s človekom.

Na kratko sva se prej že dotaknili tematike spola in šaha. Našla sem podatek, da je le 15% šahistov ženskih igralk. Kakšne so tvoje izkušnje kot ženska v šahu, ki je, kot sem rekla, dominirajo moški? Imajo, ko pride do igre, moški in ženske enako možnost za zmago?

Ja, za razliko od drugih športov. Sicer do sedaj še nismo imeli ženske svetovne prvakinje v absolutni konkurenci. Mnenja so tukaj deljena. Nekateri menijo, da so možgani moških pri šahu naprednejši od ženskih možganov, ki pa zato dominirajo na drugih področjih. Ampak jaz bi rada videla, da bi bilo med šahisti udeležba enakovredna (50/50) in bi potem videli, kdo bi postal svetovni prvak. Verjetno bii imele večjo možnost, če bi se nas bolj spodbujalo.

Kakšne pa so tvoje izkušnje? Kakšna je razlika med ženskimi in moškimi igralci? Koga imaš raje za nasprotnika?

V bistvu skoraj raje tekmujem proti moškim, ne vem zakaj. Imam boljše rezultate (*smeh*).

Jih mogoče lažje prebereš?

Mogoče.

Kaj pa kot trener?

Tukaj mi je za spol popolnoma vseeno. Jaz predvsem gledam na zanimanje, saj je lažje učiti nekoga, ki ga šah zanima. Imam pa več izkušenj s treniranjem punc, ker sem eno leto preživela v Dubaju, kjer imajo punce in fantje ločene treninge in jaz sem bila trener samo za dekleta.

Kako bi ti privabila več punc k šahu?

Začela bi že pri starših, ki bi jih spodbujala oziroma bi delala na tem, da bi bilo jasno, da je šah za oba spola. Po navadi se fantje odločijo za kakšne športne aktivnosti in punce za glasbo in ples, tako jaz vidim to. Če bi starši otroku predstavili šah in ga zanj enako spodbujali, kot za druge krožke, verjamem, da bi se zanimanje za šah povečalo tako pri fantih, kot pri puncah.

To je enako omenila Polgarjeva v nekem intervjuju, da ona šah vidi kot nujno pedagoško oz. edukacijsko orodje v smislu, da šah predstavlja neko osnovo, ki jo potrebuješ tudi za življenje, npr. način razmišljanja, izpeljava strategije, psihološka zrelost, ki tudi pride zraven. Se strinjaš z njo?

Ja, absolutno. V igranju šaha vidim res veliko plusov, povečata se koncentracija in logika. Jaz sem opazila, da mi je matematika šla bolje, da sem šla tam od povprečne do razmeroma dobre učenke. Ni-

sem bila med najboljšimi, ampak ocena se je popravila, tudi naloge sem potem lažje razumela. So še kakšni dobri aspekti, recimo spoznavanje novih ljudi, socializacija, spoznavanje novih kultur, ko tekmuješ v drugih državah. Veliko pozitivnih stvari bi lahko naštela.

Bi lahko rekli, da tako spoznavaš tudi sebe? Skozi to, ko gradiš svojo strategijo, svoj slog igranja? Tudi mogoče med preučevanjem svojih napak in napak drugih?

Ja, dejansko odkriješ, kateri slog igranja ti bolj ustreza. Sicer po navadi trenerji to kar hitro opazijo, sam po navadi rabiš več časa, da prideš do tega.

In kako bi opisala svoj slog?

Jaz rada igram na napad, najbolj uživam v aktivni igri.

Prebrala sem, da je tvoja spretnost oz. močno področje, če se ne motim, strategija in sicilijanska obramba. Je tako?

Tako ja. To je ena izmed mojih najljubših otvoritev s črnimi figurami, ki jo igram že od samega začetka. Pri njej imam najboljše rezultate ter se počutim najboljše, ko jo igram.

In katera je tista partija, ki se je še danes rada spominjaš?

Moj največji uspeh je bil na evropskem prvenstvu v Antalyji 2019, ko sem premagala bivšo evropsko prvakinjo. Ta partija mi je najpomembnejša do zdaj.

Kako se je spominjaš?

Imela sem res veliko treme, ker je bila to bivša evropska prvakinja in imela sem spoštovanje do nje, saj je zelo znana v evropskem in svetovnem merilu. Potem pa sem pozabila na strah in nato padla v partijo.

Kakšna je bila tvoja strategija?

Potrudila sem se vedno najti najboljšo potezo. Sicer vmes se je dogajalo, da je tudi ona imela v nekem trenutku napad na mojega kralja, ampak sem jaz potem počasi figure približala kralju v obrambo in potem se je to obrnilo, dobila sem nekaj materiala, osvojila sem figuro, imela sem figuro več in jo potem v končnici uspela premagati.

Nekaj je torej tehnika, strategija, potem dober pregled celotne šahovnice in predvidevanje v naprej. Kolikšno vrednost pa ima v šahu sreča?

Ja, veliko. Če tvoj nasprotnik naredi napako, jaz to imenujem sreča. Če spregleda figuro v neki kombinaciji, je to prav tako sreča. Pa ne zato, ker sem jaz njega nadigrala, ampak ker je on spregledal figuro. Sreča je tudi že v začetku, ko se izbirajo pari za naslednjo partijo, lahko imaš večjo srečo z nasprotnikom, ki ga dobiš. Boljše je igrati z nekom, ki je že v zrelih letih, kot pa z nekom mladim. Ker mladi, recimo 14-letniki, imajo zelo dobro kalkuciacijo in ni dobro, ko vidiš, da zjutraj igraš z nekom zelo mlajšim, ker veš, da bo partija ostra.

Do sedaj (2021) si osvojila 9. mesto na pokalu Slovenskih železnic, 44. mesto v članskem državnem prvenstvu, v mladinski kategoriji do 20 let si bila skupaj z Moniko Rozman državna prvakinja. Verjetno imaš še kakšne šahovske ambicije?

Rada bi postala velemojstrica. Imam željo osvojiti medaljo tudi na članskem nivoju.

In za konec. Je res, da se da naučiti osnove šaha v 15-ih minutah?

Ja, je. Dejansko moraš samo vedeti, kako se figure premikajo, nimaš jih veliko, tako da se da.

Petra je ostala zvesta svojim ambicijam in oktobra leta 2021 osvojila 2. normo za mednarodno mojstrico, presešla mejo 2100 ratinga in posledično dobila naziv wFM (FIDE mojstrica). Letos pa je prestopila v ŠK Ljubljana in s svojo ekipo zmagala na vseh treh državnih prvenstvih v ženski konkurenci (hitropotezni, pospešeni in klasični šah).

Krista Sedej

Tako smo na UP PEF obeležili dan lutk

Že tradicionalno je med lutkarji 21. marec minil praznično, saj obeležujejo svetovni dan lutk. Na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem, kjer so vsako leto tudi lutkovno ustvarjalni, so si nekaj predstav lahko ogledali konec marca, ko se je na dvorišču fakultete zgodil košček Mednarodnega Kavč festivala.

Gre za festival intimnih sobnih dogodkov, ki s predstavami v dnevni sobah, kuhinjah, galerijah, atrijih in kletih briše meje med tistimi na odru in tistimi pod odrom. Prvo v nizu treh predstav je pripravila izr. prof. Jelena Sitar Cvetko, ki je na izjemno dovršen in iskričav način zaklala srako. Mongolsko ljudsko Ljubko truplo sta doživeto intepretirali Tanisa Pipan in Helena Štoka. Vandotovo ponarodelo zgodbo o Kekcu pa so v skeč predruščili Maja Humski, viš. pred. Giuliana Jelovčan, Matic Ahčin, Matija Jenko, Bernarda Habe in Lovrenc Habe. Omenimo še, da so leta 2000 na 18. kongresu UNIME (Svetovno združenje lutkarjev) v nemškem Magdeburgu sklenili, da si tudi lutkarji zaslužijo svoj praznik – od leta 2003 pa ga imajo za svojega. Slovenski lutkarji tako vsako leto 21. marca pripravijo ogled lutkovnih predstav, delavnice in razstave.

Teden biotske raznovrstnosti na UP PEF

V tednu od 23. do 27. maja 2022 je na UP PEF potekal »Teden biotske razno-

vrstnosti na UP PEF«. Fakulteta se je letos pridružila projektu EKOšola, v okviru katerega si do konca študijskega leta želi postati prva EKO fakulteta na Univerzi na Primorskem.

Dekliški pevski zbor UP PEF na reviji Primorska poje

Pevke DPZ UP PEF so se v začetku junija udeležile 53. revije Primorska poje, ki je potekala v Kulturnem domu v Hrpeljah.

Ob tej priložnosti so pod vodstvom Andreje Štucin Cergol zapele pet pesmi: Se tičice lepo pojo, Igraj kolce, Mlade oči, Freedom is coming in Bring me little water, Silvy.

Ker Dekliški pevski zbor deluje že vse od leta 2001, so zaradi dosedanjih epidemioloških razmer, letos prejele priznanje ob svoji 20. obletnici delovanja, za kar jim iskreno čestitamo.

V soboto, 18. junija pa so skupaj z Vladom Kreslinom in Malimi bogovi nastopili v Letnem kinu Arrigoni v Izoli.

Video: Odprtje foto razstave Moj pogled na svet

Februarja in marca ste bili vabljeni k sodelovanju na fotografski natečaj "Moj pogled na svet."

V Centru za vseživljenjsko učenje so prejeli 24 fotografij, najboljših 15, po izboru komisije, pa je bilo do konca maja razstavljenih v Atriju UP PEF, z glasbo orkestra UP PEF, pod vodstvom

prof. Vladimira Batiste, in zgodbo, ki je bila napisana na podlagi razstavljenih fotografij, so zaokrožili medsosedsko, saj jo je vodil Matic Štemberger, dijak v dijaškem domu Koper. Posnetek prireditve je na voljo na FB strani UP PEF.

Mreža mentorjev Centra ustvarjalnosti in nadarjenosti UP PEF se širi

V Centru ustvarjalnosti in nadarjenosti UP PEF so dvignili jadra. Nahajajo se na Trgu Brolo, kjer delujeta dve pisarni in izposojevalnica didaktičnih pripomočkov. Preko ZOOM-a že poteka svetovalno in posvetovalno delo s starši in pedagoškimi/strokovnimi delavci, študentke inkluzivne pedagogike pa pripravljajo bogat priručnik za delo z nadarjenimi in talentiranimi otroki v predšolskem obdobju in učenci razredni stopnji. V poletnih mesecih se obeta tudi poletna šola ustvarjalnosti.

Glede na to, da ste zaposleni na UP izjemno pomembni pri širjenju plemenite vizije dela z mladimi upi, Vas lepo vabim k razmisleku o naslednji ideji: v Sloveniji obstaja veliko pomanjkanje na področju mentorstva nadarjenim učencem v smislu spodbujanja njihovih potencialov. V ta namen bi želeli v CUN ustanoviti prvo tovrstno »MREŽO MENTORJEV«, ki bo vključevala akademske profesorje, učitelje na šolah in tuje kolege. Glede na nabor vsebin, ki bi jih ponudili, bi se lahko v nadaljevanju učenci povezali z našimi mentorji pri raziskovalnih, projektnih in drugih nalogah. Morda bi z njimi zgolj poklepetali (o naravoslovju, filozofiji, matematiki, zdravstvu, turizmu, športu ali zgodovini). Vse bi potekalo preko spletne platforme ZOOM ali druge videokonferenčne povezave, v dogovoru z mentorjem, morda enkrat ali dvakrat mesečno.

CUN, ki ga vodi izr. prof. dr. Mojca Kukanja Gabrijelčič, je pripravil prvo tovrstno pobudo. Vse vas, bralce PEferona, vabijo k odzivu in graditvi na plemeniti prihodnosti mladih upov. Nekoliko več informacij najdete na Facebook strani: [Center ustvarjalnosti in nadarjenosti](#).

*** NAGRADNA IGRA! *** Odgovorite na zahtevna vprašanja!

1. Kdo je na fotografiji?
2. Ob kateri priložnosti je nastala fotografija levo?

Med vsemi pravilnimi odgovori, ki jih bomo do konca julija prejeli v uredništvo na naslov Kriste Sedej, bomo izžrebali nekoga, ki bo prejel praktično darilo!

Dekliški zbor UP PEF s pisatelji v Prekmurju in Porabju

V sredo, 4. maja, smo se študentke, ki si torke rade krajšamo s petjem v Dekliškem pevskem zboru UP PEF, skupaj s spremljevalci odpravile proti Prekmurju. V soju jutranjega sonca smo začele potovanje na drugi konec Slovenije.

Zgodaj zjutraj smo se odpravili proti Madžarski. Obiskali smo Dvojezično osnovno šolo Jožefa Košiča v Gornjem Seniku. Skupaj z njihovim pevskim zborom smo izvedle delavnico, skozi katero smo otroke naučile pesmico z naslovom *Poj z*

menoj, prijatelj moj. Temu je sledil naš koncert in nato smo skupaj z Otroškim pevskim zborom zapeli nekaj otroških slovenskih pesmi, ki so jih poznali. To dopoldne smo ob družbi dobrosrčnih ljudi res lepo preživeli in ga zaključili na madžarski kmetiji, kjer smo za kosilo poskusili

Okoli 12. ure smo prispеле na našo prvo destinacijo – Vinarium Lendava. Po 240 stopnicah smo se povzpele na razgledni stolp, s katerega smo imele prekrasen razgled na gričevja Slovenije, Madžarsko, Avstrijo in Hrvaško. Na vrhu stolpa smo zapele nekaj pesmi iz našega programa in se nato odpravile na našo naslednjo destinacijo – Otok ljubezni v Ižakovcih, kjer smo se lahko sprehajale ob reki Muri. Nato smo se odpeljale v Moravske Toplice do prenočišča pri Štorklji. Namestile smo se v sobe in se pripravile na večerni nastop. Ta je potekal v Pokrajinski in študijski knjižnici v Murski Soboti, kjer smo študentke pripravile svoj program, naši spremljevalki, profesorici Aksinja Kermauner in Janja Plazar pa sta bili gostji večera, kjer so se pogovarjali o njunem vsakoletnem obisku Prekmurja na srečanju Oko besede. Predstavili pa sta nam tudi knjigo, ki je sicer še v nastajanju, z naslovom Kamnožerji. Po nastopu smo imeli še večerjo in se nato vsak sproščeno družili in gradili nova prijateljstva.

za te kraje značilne dödole in se za konec posladkali z gibanico na porabski način.

Dan smo nadaljevali še v adrenalinskem parku ob Bukovniškem jezeru, kjer smo se po različnih plezalnih poteh fizično preizkušali in se ob tem neizmerno zabavali. Proti večeru pa smo se odpravili nazaj proti Obali. Seveda nismo smeli zamuditi slavne postojanke Trojane, kjer smo si večer še polepšali s sladkimi trojanskimi krofi. Hvala naši zborovodji Andreji Štucin Cergol, da nas je popeljala v te oddaljene, vendar čudovite konce Slovenije. Zahvala gre tudi ostalim profesorjem, ki so se nam pridružili in skupaj z nami preživeli dva krasna dneva. Se že veselimo naslednje ekscurzije. *Ana Bajc*

Dekliški pevski zbor UP PEF

Odziv Valentine Novak, višje svetovalke Zavoda za šolstvo: "Jutro na DOŠ Jožefa Košiča je bilo posebno živahno. Porabje so v sklopu ekskurzije po Prekmurju obiskale študentke Dekliškega pevskega zbora Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem.

Z izjemno premišljenim programom so nagovorile učence obeh dvojezičnih pevskih zborov in ponudile glasbeno delavnico, ki ji je sledil krajši koncert. Učenci so skupaj s študentkami ustvarili pravo zvočno kopel dekliško-fantovskih zvokov. V medpredmetnem, čezmejnem povezovanju potujemo v zeleno smer, ki v šolski proces vključuje tudi študente slovenskih fakultet in s tem možnost aktivnega sodelovanja, sokreiranja vsebin na več področjih - vsekakor smo začeli z najbolj oddaljenim in s soncem, morjem obarvanim delom. Kovali so se novi načrti in z jezikovnimi počitnicami, ki jih bomo to poletje izpeljali v Fiesi, bomo sodelovanje, upam, oplemenitili na "njihovem" področju. Hkrati so danes primorske študentke prvič stopile na področje zamejskega, porabskega. Verjamem, da jih bo dan in "še kakšna reč" nagovorila!"

Kaj za vruga je Alumni klub Univerze na Primorskem?

Alumni klub Univerze na Primorskem je uradno združenje, ki pod svojim okriljem združuje diplomantke in diplomante Univerze na Primorskem ter Alumni klube članic Univerze na Primorskem.

»Teden Alumni UP«, ki se je odvil v aprilu, je rezultat dosedanjih prizadevanj in predstavlja izhodišče za nadaljnji razvoj aktivnosti Alumni UP ter aktivnosti, ki jih načrtujejo posamezni Alumni klubi članic Univerze na Primorskem v prihodnje. Dolgoročni cilj je, da se Alumni UP razvije kot skupnost članov in prijateljev Univerze na Primorskem, ki delijo navdihujoče zgodbe, informacije, znanje in veščine, zato vas vabimo, da postanete del naše zgodbe!

Včlanite se lahko na spletni strani Univerze na Primorskem (zavihek Alumni UP).

Srečanje diplomantov, ki ste dokončali študij med epidemijo

Kaj: srečanje, druženje in proslavljanje konca izobraževalne poti na UP PEF

Za koga: za člane Alumni kluba UP PEF ter za vse, ki ste diplomirali v času epidemije (beri: stre zagovarjali diplomsko oz. magistrsko delo preko zooma).

Kdaj: PREDVIDOMA V PETEK, 28. OKTOBRA 2022

Več informacij: Septembra na spletni strani UP PEF (če ste člani Alumni kluba, boste vabilo prejeli po elektronski pošti).

Zakaj pišeš poezijo, Gašper?

Ponavljam. Zakaj pišeš poezijo?

Tudi sam se večkrat vprašam enako vprašanje in točnega odgovora zaenkrat še nisem našel, najverjetneje zaradi tega, da moje misli ne ostanejo v glavi in da ne premlevam znova in znova enakih stvari. Torej, kot neka razbremenitev.

Kaj te navdihne? Mogoče kdo?

Uf, navdihne me ogromno stvari, lahko je čisto običajna skodelica kave ali pa neznanec na cesti. Na to nimam velikega vpliva, lahko bi rekel, da navdih pride sam od sebe in se pojavi v različnih formah.

Kaj te kot poeta čaka v prihodnje?

Upam, da me kot poeta v prihodnje čaka čim več nove poezije, znanja in inspiracije, saj sem že nekaj časa nazaj začel s pisanjem druge zbirke, ki bo, zaenkrat mislim, še boljša kot prva.

Če bi moral na steno pritrčiti citat iz poezije, kateri bi bil?

Nikoli nisem razmišljal, da bi imel na steni citat iz svoje poezije, ampak če bi zbiral bi bil to najverjetneje zadnji del pesmi Svet se vrti:

Svet se vrti.
Počij!
Svet se vrti.
Dihaj!
Svet se vrti.
Ljubi!
Svet se vrti.
Živi!
ZASE

Kako je nastala ta zbirka?

Ta zbirka je v bistvu nastala kar sama od sebe. Imel sem eno daljše posebno obdobje v mojem življenju in tekom tega časa je nastalo ogromno neke nove poezije. Ko se je to obdobje končalo sem gledal nazaj in začel razmišljati o tem, da bi vso to poezijo izdal v sklopu zbirke kot zaključeno celoto. Začel sem iskati poezijo iz tega obdobja in jo časovno razporejati v dokumentu na računalniku in tako je nastalo, kar je. Nekaj dela me še čaka, ampak imam čas do poletja, ko imam namen zbirko izdati, še dovolj.

TRANSFORMACIJE (14. 8. 2021)

Pustil ti bom, da z mene strgaš vsak kos mahu,
odpreš vsako plat trdega lubja.
Da se dotakneš mehke sredice in otipaš vsako zaceljeno rano.
Podpiši se v moje jedro.
In če kdaj greš, vedi, da bo nekje večno zapisano tvoje ime
pod debelo plastjo trde skorje,
pod stoletnim mahom,
v jedru, ki ga vidijo redki.
In ko bom trohnel v hladni zemlji z vsemi najinimi spomini
bo zemlja topla.
Topla, kot je bila najina ljubezen.
Ko bo zadnja celica strohnela,
ko se v prah povrnem,
se dvignem v nebo in tam ostanem.
Kot vroča zvezda bom sijal.
Sijal najine spomine.
Kot sem pravil že nekoč – moja ljubezen gorela bo večno.

VŽIGALNIK

In kot pozabljen vžigalnik na zaprašeni polici,
zanemarjen od pozabe, me primeš v roko,
pošlješ iskro v svet in znova zagori pozabljen plamen.

Mogoče me vzameš s sabo na kavo,
brez posebnega namena.
Mogoče kupiš škatlo cigaret
ker veš,
da grem z njimi z roko v roki.
Mogoče ti prirastem k srcu
in me za vedno nosiš.
Na srčni strani, v žepu tiste bele bluže,
ki jo oblečeš le poleti.
Če je tako, te prosim,
da je ne pozabiš, če pride kdaj jesen.

In četudi s tem plamenom
prižgeš le en večerni cigaret,
čisto tako iz navade,
bom vedel,
da sem služil svojemu namenu.
Za trenutek evforije.
Za malo strupenega dima, ki ga častiš.
Za tisto luč v temi.

Privilegij bi bil, da me za večno upihne tvoja sapa.

In kot pozabljen vžigalnik na zaprašeni polici,
zanemarjen od pozabe, me primeš v roko,
pošlješ iskro v svet in znova zagori pozabljen plamen.

OH, DA POTOK BI POSTAL (7. 2. 2022)

Oh, da potok bi postal,
da kar želi, naj samo z mano plava
brez prošenj in prisile,
da mi tok narekuje le narava.

Naj mi drevesa pojejo tišino
med hrupom lastnega bobnenja.
Ko mi jeza dolbe strugo
z delci srčnega kamenja.

Ko se pogrezam vase
in so živi le še kvarki
vpijem, kličem, prosim,
premočni so ti sončni žarki.

Kadar tiho tečem,
in ko nizke so brzice
vzemi si čas zame,
saj takrat- sem čistejši od resnice.

POT (25. 01. 2022)

Zopet izbiram trnje,
dušo hranim z bolečino.
Še vedno čakam srečo, da se vrne,
znova odpiram brazgotino.
Glasovi, ki so peli, zdaj mrmrajo,
kot v megli hrupni vlaki.
Ta dan spet črne tipke le igrajo,
ko v temo stopajo koraki.

ČAS (8. 2. 2022)

Dni naselila je tišina,
oči oprte so v tla.
Brez pozdrava, brez slovesa,
dan, ko ljubezen je odšla.

Kdo je vzel stisk roke,
vez, ki naj trajala bi večno?
Zakaj živeti le na obroke,
če nekoč bilo je srečno.

Upanje in trud še tli,
nekje globoko tam v središču.
Čakata na dan, da bo razkrito,
da nam lastno srce gnije
na iztegnjenem prgišču.

Sprva krivdo vzel je čas,
a ni nam čas odnesel tega.
Nekoč pa vse pokoplje plaz,
ko umrejo zadnji delčki ega.

Zločinska pot 8 »žensk« in dveh mušketirjev

Tudi letošnje šolsko leto je prineslo novo, že četrto sezono PEF teatra. Po ogromnem navalu študentov na prve vaje, smo po nekaj karantenah in študiju na daljavo ostali z večinsko zasedbo žensk in študenta.

Prav zaradi te ženske prevlade smo iskali med scenariji, ki imajo pretežno samo ženske vloge in naleteli na scenarij 8 žensk, ki je bil v gledališko igro prirejen po francoskem filmu 8 femmes. Kmalu smo prišli do ugotovitve, da nas je tudi za ta scenarij premalo in tako smo začeli iskati alternative v populaciji izven faksa. Takrat so se nam v vlogi ženske, detektiva in lučkarja pridružili še trije fantje, ki sicer ne obiskujejo naše fakultete in postali smo mešana zasedba v ženski predstavi. To leto za teater res ni bilo preprosto, med običajnim vijuganjem med gledališkimi ovirami in »kovid« omejitvami nas je s pomladanskim semestrom za Belgijo zamenjala naša tedanja vodja Krista Mimi. Tako smo morali januarja, s še ne prirejenim scenarijem začeti od začetka. Kljub številnim izzivom, boleznim, karantenam in veliki časovni stiski smo, s kar šestimi intenzivnimi vikendi, končno začeli, v prej puste like vlivati osebnost in karakter. Letošnja pred-

stava je plod trdega dela, medsebojne pomoči in predvsem jeklene volje vsakega člana posebej.

Predstava z naslovom 8 žensk pripoveduje zgodbo o premožni družini, v kateri se prepletajo prijateljstvo, sovraštvo, ljubezen, ljubosumje in spletke. Po pretresljivem dogodku v preteklosti se srečamo z detektivom, ki preiskuje primer in poskuša ugotoviti, kdo je krivec. Katera od osmih žensk ima dovolj velik motiv? Je sploh katera kriva? Je res, da je v vojni in ljubezni vse dovoljeno?

Svežo in predpremierno komično kriminalko so si gledalci lahko ogledali 2. junija 2022 ob 20. uri, premiero pa 13. junija 2022 ob 20. uri v Centru mladih Koper. Po premieri pa so se gledališke deske zatresle tudi v Medvedjem brdu, v Črnem Vrhu nad Idrijo ter na Brezjah.

NASTOPAMO:

Suzan - Eva Gabrijelčič
Gebi - Tjaša Jereb
Babi - Luka Skubin
Agata - Zala Bitenc
Augustina - Anina Jarh Novak
Tiffany - Matic Ahčin
Meri - Pija Sever
Veronika - Maja Pešotnik
Detektiv - Urban Švigelj
Lučkar, tonski mojster - Andraž Mavrič Gaberšček

Eva Gabrijelčič, vodja PEF-teatra

Turnir v namiznem hokeju v naši organizaciji edini Primorki prinesel vstopnico za evropsko prvenstvo

Na Odprtem prvenstvu namizno-hokejskega turnirja v Kopru se je zbralo 15 tekmovalcev. Šlo je za prvi turnir na slovenski obali v zgodovini. Najprej so se med sabo pomerili v osnovni skupini, ki jo je dobil Bernard Rjavec. Prvih 8 je napredovalo v finalno skupino, od 9. do 15. mesta pa so se pomerili v B skupini. V njej je dominirala Mojca Škrlep pred klubskima soigralkama Zalo in Klavdijo Škrlep.

Najboljša Primorka je bila Elizabeta Habe, ki je osvojila 14. mesto. To je bil še zadnji turnir za Slovenski pokal in zadnja priložnost za neposredno uvrstitev na evropsko prvenstvo, ki je junija potekalo v Kranju. Organiziral ga je Alumni klub UP PEF v sodelovanju s Študentskim svetom UP PEF.

NEIZKORIŠČENE GLOBINE NAŠE FAKULTETE

Kot nadebudni študent Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem se že dolgo sprašujem, zakaj na fakulteti vsaj na področju naravoslovja zaposleni ne poskusijo izkoristiti vseh možnosti, ki se jim ponujajo. Med učenjem za izpit sem med napenjanjem možganov prišel do nekaterih, žal za izpit precej nekoristnih idej, a morda kljub vsemu uporabnih za blagor naše inštitucije in celotnega človeštva.

Glede na kronično pomanjkanje prostora za delo in druženje na naši fakulteti, se sprašujem, zakaj nikomur še ni prišlo na misel, da bi začeli naše prostore širiti tudi v globino, pod prostore naše zgradbe. Pri kopanju gradbene jame bi lahko sodelovali moški primerki študentov in zaposlenih, ki so sicer na naši fakulteti prisotni v manjšini. Na ta način bi začeli spet krepiti svojo moško moč. Izkopali bi lahko več nadstropij, ki bi si smiselno lahko sledila takole:

1. nadstropje: Vinska klet z disko klubom

Zaradi pomanjkanja družabnih študentskih prostorov v mestu si lahko predstavljamo, koliko denarja in priljubljenosti bi ta prostor prinesel naši fakulteti.

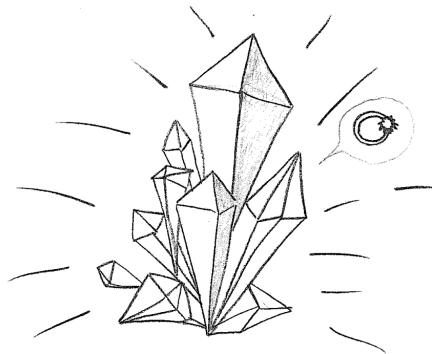
2. nadstropje: Gojenje gobic

Gojili bi lahko več vrst gliv, od halucinogenih do jedilnih, oboje pa bi lahko uporabljali, ne le pri vajah iz biologije in

kemije, temveč tudi pri druženju v prvem nadstropju.

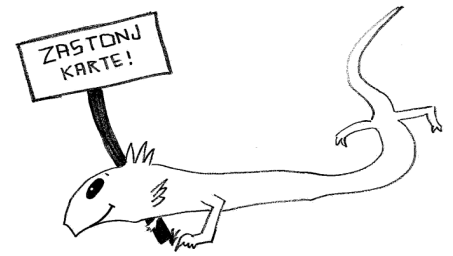
3. nadstropje: Gojenje kristalov

Ker je gojenje kristalov zapleten postopek, ki zahteva kontrolirane pogoje, vsaj kar se temperature in vlage tiče, je to najbolje početi v podzemlju. Iz kristalov bi študentje vizualnih umetnosti in oblikovanja lahko izoblikovali nakit, ki bi ga prejele študentke ob podelitvi diplomske listine. Ostanke kristalov bi lahko uporabili v pedagoške namene.

4. nadstropje: Gojenje človeških ribic

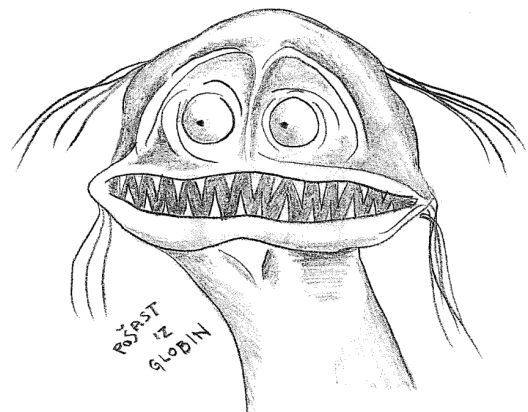
Za gojenje človeških ribic je potrebnih kar precej spretnosti, zato bi to zahtevno nalogo zaupali le doktorskim študentom. Ne le, da bi s to nadvse prefinjeno dejavnostjo človeško ribico odstranili s seznama ogroženih vrst, z živalicami bi lahko zalagali tudi Postojnsko jamo in s tem zagotavljali brezplačne ogledne jame za študente in zaposlene.

5. nadstropje: Gojenje globokomorskih pošasti

V najnižjem nadstropju, kamor ne bi smel posvetiti niti najtanjši snop svetlobe, bi bili nastanjeni najbolj zahtevni prebivalci naše Zemlje, ki jih sicer najdemo le v najglobljih oceanih. Na ta način bi jih lahko spoznali v živo vsi, ne le izbranci v podmornicah! Za pošasti bi skrbeli ljudje na fakulteti, ki jih sicer najtežje gledamo. Gojenje namreč zahteva ogromno morske vode, nepredstavljivo visoke pritiske in ledeno nizke temperature.

Tako. To je le ena od zamisli, ki se mi je porodila med študijem in sem jo za lažjo predstavo tudi slikovno upodobil. Seveda je idej še mnogo, ki le še čakajo na to, da bodo sčasoma padle na plodna tla.

Avtor:
J. Lo

Grajski škrat

Sredi jezera čaroben grad,
v njem prebiva majhen škrat,
ko noč zavese na zemljo spusti,
takrat se iz spanca hitro zbudi,
uživa, skače, si veselo zapoje,
vse kar najde, si vzame za svoje.

Grajski škrat I

Sredi jezera čaroben grad,
prebiva v njem en majhen škrat,
ko noč zaveso dol spusti,
takrat iz spanca hitro se zbudi,
uživa, skače, si veselo poje,
namesto sanj rajši gre po svoje.

Tudi sanja, a le podnevi,
ko raznih ptic so mehki spevi,
obišče vile, samoroge,
ogromne gobe, še stonoge,
oblak ga dvigne vse do sonca,
da bi ne odšel s tega konca.

A zvečer se obarva voda,
začne njegova se svoboda,
mavrica z neba se zlije,
obraz od sreče prav zasije,
spet skače, je pesem vstala,
le katera duša rada bi zaspala.

Luna I

Kako na nebu sveti, kako žari,
ta luna se tiho nam smeji,
obraz zdaj poln, drugič suh,
na njem nič brk, samo en puh,
čuva zvezde kot pastirica,
na pašniku tam zgoraj je prava cesarica.

Saša Slavković

Ob vstopu v stavbo poglej desno

Ob vhodu v stavbo, v kateri je Skupna knjižnica UP FM in UP PEF (če vanjo pridete iz atrija fakultete), smo v začetku maja uredili knjigobežnico. Namenjena je izmenjavi leposlovnih knjig, s čemer si želimo vzpodbuditi zanimanje študentov in zaposlenih za izmenjavo ter branje leposlovja. Poleg tega lahko doma prečistite svoje knjižne police in v knjigobežnico prinesete že prebrane knjige, na katerih se vam nabira prah.

O tem, kako pomembno je branje, je bilo napisanih že veliko knjig, člankov, raziskav ... Pričujoči tekst ne bo eden od njih, kljub temu pa ne moremo mimo dejstva, da ljudje beremo vse manj. Ob vsakdanjih obveznostih nam zmanjkuje časa, volje in energije, da bi se usedli in prebrali (leposlovno) knjigo. Te težave se pojavljajo predvsem med mladimi, ki so vse bolj zasičeni z drugimi dejavnostmi, v katerih knjige ne najdejo svojega mesta.

Posebej v študentskih letih so na mizah predvsem študijska gradiva, za leposlovje pa (navadno) zmanjka energije, volje, časa. Nato pa prav ti mladi zrastejo v neberoče odrasle. Takšnih, ki v letu ne preberejo niti ene knjige, je po raziskavah v Sloveniji več kot polovica.

V knjigah, ki jih pustite v knjigobežnici, lahko pustite sporočilo za naslednjega bralca (ampak ne razkrijte konca :)).

Študij in branje

Visokošolska knjižnica, kot je naša, je v osnovi namenjena zagotavljanju študijske literature. Študentje navadno v njej dobijo, kar potrebujejo za študij in pisanje različnih nalog. Zelo redko se zgodi, da si pri nas izposodijo leposlovje (razen slikanic, ki jih rabijo za študijske obveznosti, nekateri tuji študentje pa si z njimi pomagajo pri učenju slovenskega jezika). Večina jih niti ne ve, da je v knjižnici prva polica na desni namenjena leposlovju.

V knjigobežnico sodijo (predvsem) **leposlovne knjige**. Lahko so uporabljene, neuporabljene, nove, stare, že prebrane ali še neprebrane.

Vse to (in prepolne domače knjižne police) so bili razlogi, da smo se odločili za študente in zaposlene urediti **knjigobežnico**. Izkoristili smo knjižni regal, ki stoji ob vhodu v stavbo, v kateri domuje Skupna knjižnica UP FM in UP PEF (ko iz atrija pred fakulteto vstopite skozi vrata, pogledajte na desno).

Ideja knjigobežnic je leta 2009 zaživela v ZDA (Hudson) v okviru neprofitne organizacije *Little free library*, prek katere se v več kot 100 državah po svetu letno izmenja 42 milijonov knjig. Bistvo ideje je brezplačna izmenjava knjig in predvsem promocija branja.

Knjigobežnica je namenjena izmenjavi knjig in njihovemu kroženju med bralci. Prinesete lahko knjige, ki ste se jih naveličali imeti v svoji domači knjižnici, ali pa so vas tako navdušile, da želite za branje navdušiti še koga. S police pa lahko vzamete katerokoli knjigo, ki vam je padla v oči in jo želi prebrati ali imeti doma. Če/ko se je naveličate, jo spet prinesete na polico knjigobežnice. To lahko počnete, vse dokler uživate v branju.

Police knjigobežnice se v zadnjih tednih lepo prazniijo. Da bi ideja zares zaživela, vas vabimo, da se v izmenjavo vključite vsi, ki radi brskate po leposlovju.

Branje in pogovori o knjigah

Pod okriljem UP Univerzitetne knjižnice (UPUK) pa je v letošnjem študijskem letu zaživel Knjižni klub UP. Tudi ta je namenjen spodbujanju branja neštudijske literature in pogovoru o kakovostnih knjigah s polic knjižnic na UP. Ideja se je trem strastnim bralkam porodila nekega poletnega dne ob pitju kave. Odločile so se, da za uvod pripravijo poletni bingo, ki je čez leto prerastel v univerzitetni bralni klub.

Srečanja kluba so vsake tri mesece. V tem času so v vsakem obdobju v branje ponujene po štiri knjige, izbrane na policah knjižnic članic UP. Klubu se lahko pridruži kdorkoli, ki je v določenem obdobju prebral vsaj eno od štirih razpisanih del. Če ni uspel, lahko vseeno pride le na bralni klepet.

V knjigobežnico **ne sodijo** brošure, reklame, časopisi, revije, letaki ali uničene, strgane, zelo poškodovane knjige, ki bi se jih radi le znebili.

Vas zanima? Informacije o Knjižnem klubu UP poiščite na Facebooku, Instagramu ali prek e-maila: Knjizni.Klub@upr.si in pridite na klepet (vedno imamo tudi kavo in sladice :)).

Tina Lekan Kraševc

PODIPLOMSKI ŠTUDIJSKI NA UP PEF: Andragogika, Zgodnje učenje, Razredni pouk, Inkluzivna pedagogika in Socialna pedagogika pa tudi dva doktorska študijska programa!

Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta (UP PEF) izvaja študijske programe 1., 2. in 3. stopnje, v okviru katerih izobražuje bodoče pedagoge, strokovne delavce za področje vzgoje in izobraževanja ter umetnike. Diplomanti vseh študijskih programov si med študijem pridobijo pedagoška in druga znanja, zato so zaposljivi tudi na veliko področjih izven šolstva.

ZDRAVA ŠTUDENSKA PREHRANA, JE TO SPLOH MOGOČE?

Znano je, da večina študentov zdravim prehranskim izbiram ne nameni velike pozornosti, kar nakazuje, da se še ne zavedajo pomena zdravega načina prehranjevanja, ki pomembno vpliva na krepitev telesa in ohranjanje zdravja. Zaradi neustreznih prehranjevalnih navad in sočasne odsotnosti motivacije in časa za redno telesno aktivnost, se del študentov že sooča s posledicami nezdravega življenjskega sloga. Le ta vpliva na slabše duševno in telesno počutje, slabšo storilnosti in učinkovitost ter slabše zdravstveno stanje študenta.

Poleg tega zdrava prehrana vpliva tudi na kognitivne sposobnosti. Študije so pokazale, da dobre prehranjevalne navade pozitivno vplivajo na vizualni in verbalni spomin ter uspeh pri študiju.*1

Nedavna anketna raziskava med študenti je pokazala, da so največkrat omenjeni razlogi za neustrezno prehranjevanje skromno finančno stanje, prekratek čas med predavanji in ostalimi obveznostmi ter krajevna oddaljenost od ustreznih pripravljenih študentskih obrokov.

Ugotovili so, da študenti zaužijejo premalo zelenjave, preveč nekakovostnih maščob, soli in sladkorja. Najpogosteje ne zajtrkujejo in imajo neustrezen ritem prehranjevanja. Številni se prehranjujejo enolično, uživajo kalorično bogato in hitro pripravljeno hrano.*2

Glede na to problematiko, v nadaljevanju predstavljam najpomembnejša prehranska priporočila in konkretne napotke, za konec pa vas čaka primer enotedenskega jedilnika, primerne za študentski žep.

Splošna prehranska priporočila zdravega prehranjevanja:

- Jejmo čimveč nepredelane in sveže pripravljene hrane, najboljše ekološke pridelave.

- Večkrat dnevno jejmo raznovrstno, lokalno pridelano, sezonsko sadje in zelenjavo.

- Izbirajmo pestro hrano, ki naj vsebuje več živil rastlinskega kot živalskega izvora.

- V jedi uživajmo in jejmo redno, priporočamo zajtrk, kosilo in večerjo ter po potrebi dodatno malico.

- Omejimo sladkor in sladka živila.

- Nadomestimo mastno, prekajeno meso in mastne mesne izdelke z ribami, perutnino ali pustim mesom.

- Uživajmo manjše količine mleka in mlečnih izdelkov.

- Izbirajmo živila iz polnovrednih žit in žitnih izdelkov.

- Hrano pripravljajmo zdravo in higiensko.

- Jejmo manj slano hrano.

Nekaj konkretnih zdravih napotkov za lažjo organizacijo zdravega prehranjevanja

1. JEJ ZAJTRK

Zakaj je zajtrk tako pomemben? Zato, ker telesu zagotovi energijo za dober začetek dneva, pripomore k boljšim miselnim sposobnostim, izboljša dnevni vnos hranil (če je zajtrk zdrav) in pripomore k večji telesni aktivnosti, pozitivno deluje na imunski sistem ter izboljša tako fizično kot psihično zdravje. Verjamem, da so te vsi ti razlogi prepričali, da vstaneš 10 minut prej, ali si zajtrk pripraviš zvečer, če ga še ne uživaš redno. Za lažjo realizacijo predstavljam nekaj zdravih, hitro narejenih in okusnih zajtrkov.

2. SKUHAJ SI SAM

Velika prednost obroka, ki ga skuhaš sam, je v tem, da točno veš, kaj ješ. Poznaš vse sestavine in količine sladkorja, olja, soli v tem obroku. Obstaja ogromno preprostih, hitrih in cenovno dostopnih receptov, ki jih lahko najdeš na Instagramu, Tik-Toku, Youtubu in drugih spletnih straneh. Nekaj primerov ta čaka na koncu članka.

3. ZDRAVI PRIGRIZKI

Ko te med obroki zgrabi lakota, bi najraje pojedel nekaj sladkega. S čokolado na vsake toliko časa tudi ni nič narobe, naj pa to ne postane vsakodnevna navada. Raje kot po čokoladi posezi npr. po skutii, sadju, sezamovi ploščici; sadno-zelenjavnem zmešančku, riževi ali koruzni ploščici z namazom ali si pripravi energijske kroglice, ki v hladilniku zdržijo cel teden (recept na koncu članka).

Novice iz naše hiše

4. JUHE IN SOLATE

V splošnem nam v prehrani precej pri- manjkuje zelenjave. Odlično je, če imamo vsaj v dveh, še boljše v treh obrokih, pri- sotno svežo in kuhano zelenjavo. Če še ne poznaš kremnih zelenjavnih juh, (brokolijeva, bučna, grahova, porova ipd.) ti priporočam, da jih preizkusiš, saj so res okusne. Odlična ideja za popestritev ob- rokov so tudi solate na različne načine, če solati dodaš še vir beljakovin (npr. piščan- čje ali puranje meso, sir, tuno, čičeriko) in nekaj hidratov (testenine, riž, kuhan krompir), pa lahko pripraviš precej nasiten samostojni obrok.

5. NE OBREMENJUJ SE PREVEČ

Za konec pa poskrbi le, da ješ uravnote- ženo in vsak dan malo pomigaj. Namesto da kavo s prijatelji spiješ za mizo, pojdi na sprehod. Sončni in topli dnevi nas vabijo v naravo, osvoji kakšen hrib, podi na kolo ali tek, potelovadi na zunanjih fitnes na- pravah ali počni karkoli te pač veseli. Če ti zadiši pica, si jo privoščiš, in če potrebu- ješ nekaj sladkega, prav tako. Poskrbi le za to, da se to ne ponavlja vsak dan in upoštevaj zgornja priporočila. Poskusi čim več novih jedi in zdravih receptov, predvsem pa uživaj v raziskovanju vsega novega.

1*https://www.researchgate.net/publication/347639296_Diet_and_lifestyle_factor_s_associated_with_cognitive_performance_in_college_students

2*[Znacilnosti študentske prehrane | www.nijz.si](https://www.nijz.si/Znacilnosti_študentske_prehrane)

Pred teboj je primer zdravega tedenskega jedilnika. obroki so vsak dan drugačni, vendar lahko katerikoli obrok pripraviš v dvojni količini in ga imaš za dva dni. Tako prihraniš tudi na času in lažji organizaciji prehrane. Za jedi, označene z zvezdico, najdeš recepte spodaj.

Bernarda Habe

Pred teboj je primer zdravega tedenskega jedilnika. obroki so vsak dan drugačni, vendar lahko katerikoli obrok pripraviš v dvojni količini in ga imaš za dva dni. Tako prihraniš tudi na času in lažji organizaciji prehrane. Za jedi, označene z zvezdico najdeš recepte spodaj.

	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK	PETEK	SOBOTA	NEDELJA
ZAJTRK	Skuta s sadjem in medom*	Vmešano jajce, paprika, pirin kruh	Prosenka kaša s cimetom in popraženimi jabolki	Kašica z lešniki in kakavom*	Navadni jogurt + popraženo jabolko z ovsenimi kosmiči + cimet	Vmešano jajce, paprika, pirin kruh	2 pirini palačinki s skuto in marmelado
KOSILO	Rižota s korenčkom in grahom, bučkine polpete, rdeča pesa v solati	Polnovredni ajdovi špageti z bučkami, papriko in piščancem	Mesne kroglice in pire iz brokolija in krompirja	Solata iz polnozrnatih testenin, tune, paradižnika in mocarele	Ajdova kaša z gobicami in rdeča pesa v solati	Jota + skutni cmoki*	Krompir v pečici z različno zelenjavo in mesom (telečji/goveji/perutnina) + zelena solata
VEČERJA	Mešana sezonska solata s piščančjim filejem	Solata iz čičerike in paprike	Regratova solata ali radič z jajcem in kuhanim krompirjem	Piščančja pleskavica + rdeča pesa v solati	Špinačna juha, polnozrnat toast s sirom in šunko	Jajčna omleta s špinačo	Lečina solata s papriko in peteršiljem

RECEPTI

SKUTA S SADJEM IN MEDOM

SESTAVINE:

- skuta (3 – 4 velike žlice)
- sadje po želji (banane, kivi, hruška, jagode, kaki, ipd. 1-2kos)
- žlica medu
- 1 žlička semen (lanena, sezamova, chia, konoplina ipd.)

Sadje očistiš in narežeš na majhne koščke, zmešaš skupaj s skuto, semeni in žlico medu.

KAŠICA Z LEŠNIKI IN KAKAVOM

Za 2 do 3 obroke:

- 4 dl toplega mleka (za vegansko različico uporabi lešnikovo mleko)
- 100 g lešnikov
- 60 g ovsenih kosmičev
- 6 datljev
- 20 g grenkega kakava
- 15 g lanenih semen
- ščepec soli

V toplo mleko vmešamo vse sestavine in zmiksamo.

SKUTNI CMOKI S SLIVAMI

Za 4 osebe:

- 300 g skute
- 60 g masla
- sol
- 2 jajci
- 100 g pšeničnega zdroba
- 100 g pirine moke
- 12-16 sliv
- sladkor

Za preliv po želji: maslo, drobtine, vanilij sladkor.

Skuto pretlačimo in jo gladko zmešamo s stopljenim maslom. Primešamo zdrob, jajci in toliko moke da dobimo gladko testo, ki se ne lepi na roke. Pognetemo in pokrijemo s folijo ter pustimo počivat pol ure v hladilniku.

Nato na pomokani površini oblikujemo testo v debelo klobaso in jo narežemo na kocke, vsako sploščimo med pomokanimi dlanmi. V sploščeno testo zavijemo slive skupaj s peškami, da sok ostane v sadežu. Robove testa okoli slive stisnemo in oblikujemo cmoke. Kuhamo okrog 15 minut. Za serviranje stopimo maslo in segrejeemo drobtine, po želji sladkamo in dodamo preliv.

Misli bodočih diplomiranih vzgojiteljev iz Nove Gorice

Na naši fakulteti imamo mnogo rednih in izrednih študentov. Slednji mnogokrat študirajo ob delu. Kako so se v času študija na daljavo počutili izredni študenti študijskega programa Predšolska vzgoja v Novi Gorici? Vprašali smo jih! Objavljamo dobesedne navedke anketiranih izrednih študentov in študentk.

Tri leta študija so za vami. Kaj vam bo ostalo v večnem spominu?

- Nikoli si ne bi mislila, da bomo skoraj tri šolska leta na daljavo.
- Da bodo 3 leta poletela in sem spoznala čudovite sošolce.
- Da bomo kljub nepoznanstvu postali tako dobra in uigrana ekipa, ki si bo nesebično pomagala in stala ob strani.
- Med sošolkami sem dobila nove prijateljice, Zoom je včasih zelo dobra rešitev (med časom boleznii, če nimaš varstva za otroke ...).
- Nova kvalitetna znanja, ekipa sošolcev.
- Pripravljenost in fleksibilnost super kul učiteljev (ure izpitov, predavanj, vaj).
- Nesebična pomoč vseh sošolcev in odlična komunikacija med nami čeprav na daljavo.
- Spoznala sem prijazne sošolke in sošolce, super ekipa, sproščeni in vedno držimo skupaj.
- Pozitivna energija med sošolci, veliko novega znanja.
- To, da me profesor naslovi s "spoštovana kolegica", ti da prijeten občutek, da tudi ti spadaš k pedagoškemu delu oz. procesu (pomembnost tega).

Kdaj vam je bilo najtežje?

- Najtežje mi je bilo usklajevati študijsko in družinsko življenje.
- Ko je med izpitom se prikazal napis na ekranu: "Vaša povezava je slaba."
- Ko sem zaradi študija postavila družinsko življenje na stran.
- študirati ob težki življenjski preizkušnji.
- Izpit pri predmetu Otrok in glasba.
- Porabit dopust za učenje.
- Oddat svoje otroke v varstvo in študirati, namesto, da bi preživljala čas z njimi (zakaj pa nisi doštudirala prej! :))
- Izpiti zjutraj po kakšni neprespani noči zaradi otrok.
- Ko so se skupaj skoncentrirale naloge večjih predmetov in je bilo veliko domačega dela, hkrati pa si moral opraviti tudi delo doma in v službi ter poskrbeti za otroke.
- Ko je kdaj prišlo do tega, da je bilo vse na kupu, vsega preveč.
- Usklajevanje služba, študij, zasebno življenje.
- Poleg službe in družine še predavanja in obvezne vaje, ter vse obveznosti do

izpita in pristopa k izpitu, imam občutek da so profesorji pozabili da nam časa kvečjemu primanjkuje in ne da ga imamo preveč (izdelava didaktičnih pripomočkov, seminarske naloge), ker smo na daljavo, smo imeli kdaj dela veliko več kot bi ga imeli če bi imeli vaje v živo. :)

- Veliko veliko seminarских nalog, odložišč, projektov, nalog.

- Iskanje menjav v službi.

Katero znanje vas je na fakulteti najbolj prepričalo, kaj boste odnesli s seboj v službe?

- Predvsem spoznanja, da se veliko stvari še vedno dela drugače kot pravi teorija oz. na napačen način, ker so nekateri tako navajeni oz. ker je lažje. Otroci so sposobni marsičesa in njihove stvaritve so lepe take, kot jih sami ustvarijo sami.

- Študij je v večini sama teorija, praksa pa je nekaj drugega. Vsak predmet ti da neka izhodišča, na katerih lahko gradiš za naprej.

- Veliko novega znanja, ki ga bom uspešno in upam, da na pravi način, vključila v svoje delo oz. prakso, praktičnih primerov, kako tudi na drugačen način izpeljati kakšno dejavnost in jo nadgraditi.

- Da moj prav ni vedno edini prav, veliko novega se odkriva in se moramo redno "posodabljati".

Kaj bi tekom študija spremenili?

- Sobotna predavanja oziroma vaje od 9h do 17h. To mi je bilo zelo naporno

- Da se izvaja le en predmet naenkrat

- Ničesar. Zato je bilo obdobje študija tako posebno.

- Na študij Predšolske vzgoje bi se vpisala 15 let prej :)

- Odnos in tudi način podajanja snovi s

strani nekaterih profesorjev (arroganca, enostranskost, 'po liniji najmanjšega odpora', iskanje izgovorov v krivdi študentov, ipd.). Nekateri pa so bili odlični.

- Mogoče to, da tako kot nam ni bilo dovoljeno se zadnji moment prijaviti na izpit, tako tudi profesorji ne bi smeli zadnji moment spreminjati ure in poteka izpitov.

- Miselnost nekaterih profesorjev, ker smo na izrednem študiju resne zrele osebe zaradi boljše službe, izobrazbe, dela in ne zato ker imamo "preveč" denarja, časa.

- Če smo izredni študenti, naj nas obravnavajo tudi tako (družina, varstvo, delo ...) po vseh predavanjih nas čaka vse to in vse dodatne seminarske naloge in odložišča.

Kaj bi sporočili bralcem Novega PEferona?

- Ko pogledaš nazaj, ti ostanejo večinoma samo lepi trenutki - ti ustvarjajo spomine ...

- Čudovita skupina ljudi.

- Konstruktivni pogovori s sošolci, izmenjava mnenj s sošolci o delu v vrtcu.

- Zelo mi je žal, da sem to mojo strast do dela z otroki dobila, ko sem z drugim faksom že zaključila. Če bi zavrtela čas nazaj, bi se na ta študij vpisala takoj po gimnaziji, ampak kaj, ko se ti pri 19 letih ne sanja, kaj bi rad v življenju. Vsekakor sem dobila ogromno kvalitetnega znanja, ki ga bom (na strinjanje ali ne-strinjanje sodelavk) uporabljala.

- V splošnem sem bila zadovoljna s študijem, še posebej zaradi nekaterih profesorjev, ki so bili za to delo motivirani, kvalitetni, strokovni ter se je videlo, da to delo opravljajo z veseljem.

- Všeč mi je bilo to, da se k oceni izpita šteje tudi dodatno delo (seminarske naloge, vaje, dodatne naloge ...). Vse pohvale pristnim pedagoškim profesorjem, ki vedo, kako najboljše prenesti znanje na študente.

- Nekateri profesorji bodo za vedno ostali v spominu kot iskreni, delavni, motivirani ... Včasih se vprašaš, kaj točno delam tukaj, a pride drug predmet ali že asistent ali profesor in se ti mnenje v sekundi spremeni. Všeč mi je, da so lahko eni bili tako odprti in radodarni s svojim znanjem in razumevanjem.

Lovrenc Habe

Večer študentskega filma na-gradil dva filma

Torkov večer, 17. maja, je bil v Centru mladih Koper filmsko obarvan. Študenti UP PEF in člani Alumni kluba UP so predstavili 5 filmov, v katerih so igrali ali tako in drugače sodelovali.

Publika je nagradila film Gabra Krča "Skutni štrudlji". Avtor jih je na duhovit način popeljal do zdravega in okusnega obroka. Strokovna žirija v sestavi Damjana Muhiča, Lize Škrlep in Matica Ahčina pa je največjo filmsko kakovost prepoznala v filmu Andreja Gobine "Potovanje skozi čas." Producent in režiser je združil spomine iz preteklosti in jim nadel dramatično preobleko.

Dr. Grušovnik in asist. Gavriloški na Finskem

S Finske sta se konec maja vrnila dr. Grušovnik in asistent Marko Gavriloški. Dr. Grušovnik je imel »open lecture« (Avoiding Knowledge and Moral Responsibility: Denialism and Willful Ignorance in Environmental and Animal Ethics), ki bo kmalu tudi dostopno na spletu. Udeležila sta se še nekaj seminarjev, od katerih je dva vodil dr. Grušovnik, hkrati pa sta s podiplomskimi in doktorskimi študenti opravila individualne razgovore (konzultacije). Vsem na jug sta poslala nekaj hladnejših temperatur.

Pogled na ducat let študijskega programa Inkluzivna pedagogika: Diplomanti si želijo strokovnega povezovanja

Nedavno so sodelavci študijskega programa Inkluzivna pedagogika na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem organizirali okroglo mizo z naslovom »Pogled na ducat let Inkluzivne pedagogike«. Namen srečanja je bil pregledati implementacijo inkluzivne paradigme na vseh področjih javnega življenja, predvsem pa seveda na področju vzgoje in izobraževanja.

Osrednji gost okrogle mize je bil prof. dr. Božidar Opara, ki je z vsemi izkušnjami in neposredno vključenostjo v sistem takratnega posebnega šolstva pogumen vizionar, saj se je s plemenito srčnostjo zavezal za konceptualno spremembo na tem področju. Prof. dr. Opara je snovalec in začetnik vizije programa Inkluzivne pedagogike, v sodelovanju z najtesnejšima sodelavkama prof. dr. Majdo Cencič in prof. dr. Sonjo Rutar.

Temeljni fokus pionirjev inkluzivne pedagogike je bil, kako zagotoviti ustrezne pogoje in kako pomagati otroku, da bo uspešen v večinski šoli, ob tem pa tudi, kako premakniti fokus iz motenj v potrebe in zmožnosti. Profil inkluzivnega pedagoga je v inkluzivnih šolah našel svoje mesto in se zelo dejavno razvija tako v Sloveniji kot preko meja (prof. dr. Majda Schmidt Krajnc je prikazala pot programa Inkluzija v vzgoji in izobraževanju, ki se izvaja na UM PEF, prof. dr. Biljana Maslovarić pa program Inkluzivne pedagogike, ki so ga naši sodelavci pomagali vzpostaviti na Filozofski fakulteti Univerze v Črni Gori). Potrebno je izpostaviti, da so na UP PEF prvi razvijali koncept inkluzivne pedagogike in tudi prvi uporabili ime Inkluzivna pedagogika, ki je na UP od leta 2020 tudi habilitacijsko področje.

Velik odziv in udeležba na okrogli mizi (v živo oz. preko Zooma je sodelovalo okrog 170 udeležencev) kaže, da je inkluzija zelo živa. Izjemno ponosni so na diplomante, ki z veliko vnemo in predanostjo svojemu poklicu uresničujejo poslanstvo inkluzivnega pedagoga in inkluzivno stroko nadgrajujejo in izpopolnjujejo v praksi.

S strani diplomantov so dobili izjemno bogato in dragoceno povratno informacijo za smer, ki se vse bolj uveljavlja in omogoča edino pravično obliko šolanja in manifestacijo pravične družbe.

Dragocenost in pomen doprinosa inkluzivnega pedagoga v vzgojno izobraževalnem prostoru so prikazali tudi ravnatelji rednih osnovnih šol in zavodov, kjer se izvaja prilagojen program. Inkluzivni pedagogi se v praksi uveljavljajo s sodobnimi pristopi, ki ustvarjajo učinkovita učna okolja za vse. Naj jih izpostavimo le nekaj: sodelovalno poučevanje, izvajanje dodatne strokovne pomoči v oddelku, spodbujanje bralnih in socialnih veščin ob podpori psa, z dejavnostmi podprta tranzicija med prehodi, usmerjenost v potrebe družin otrok s posebnimi potrebami ...

Okrogla miza je prinesla spoznanje, da si diplomanti želijo dejavnega strokovnega povezovanja in izpopolnjevanja v smeri inkluzivne pedagogike, kar organizatorje zavezuje k pripravi rednih strokovnih srečevanj, ki bodo podpirala to učečo se skupnost, da bo razvijala in bogatila inkluzivno pedagoško stroko in spreminjala naše šolstvo ter življenja generacij otrok oz. oseb s posebnimi potrebami. V okviru študija Inkluzivna pedagogika na UP PEF postavljajo temelje in vžigajo srca in ideje študentom, ki nato z vso vnemo na teh temeljih zidajo palače!

Zaključujem s citatom ene od udeleženk: »Z besedami ne morem dovolj nazorno opisati, koliko sem se našla v študiju in kako ogromno mi inkluzija pomeni. Zame je več kot nekaj, kar vpeljujemo v šolski prostor. V prvi vrsti mi pomeni globok vpogled vase, odkrivanje in spreminjanje lastnih vzorcev razmišljanja, sprejemanje sebe z vsem, kar sem in kar nisem - kar mi omogoča sprejeti drugega z vsem, kar je in kar ni. Inkluzija je način življenja.«

izr. prof. dr. Vanja Kiswarday,

koordinatorka programa Inkluzivna pedagogika na UP PEF

Zmagovalna fotografija fotonatečaja ob Tednu biodiverzitete.
Foto: Luka Kostanjevec

Zmagovalna fotografija fotonatečaja Centra za vseživljensko učenje UP PEF »Moj pogled na svet«
Foto: Petra Kalan

Zmagovalna fotografija fotonatečaja, izvedenega med prvomajskim izletom v Gardaland in Gardsko jezero.

Ajda Hiti je za PEFcast spregovorila o službi varuške v Nemčiji.

Vlado Kreslin je navdušil punce in obratno.

Saša Slavković

Zvezdica

Zvezdica mala,
tam si obstala,
nam svetiš poti,
vse jasne noči,
nebo je prav prazno,
ko tebe tam ni.

Luna

Kako na nebu sveti, kako žari,
ta luna tiho se nam smeji,
obraz zdaj poln, drugič suh,
na njem nič brk, samo en puh,
čuva zvezde kot pastir,
na pašniku tam je zgoraj ljubi mir.

PRAVLJICA

Najprej raztrgam rožnato platno
reeeeeeeeeeesk
Našla sem rdeči izvir!

Raziščem jamo in izravam bele stalaktite.
Kočnik ličnik podočnik sekalec podočnik ličnik kočnik.
Izrežem zver neukročeno ali mišico,
ki rani brez dotika.

Naredila bom šopek iz rož na belem travniku,
naberem *Partes corporis* in jih povežem z lasmi.

Ah, ja, šopek je zate, ker te ljubim.
Nato zarežem vzdolž gorske verige,
atlantski hrbet je razprt in lava bruhahaha ...
Maska pade.

Požgimo ostanke, naj kres zagori,
plešimo, igravimo na bele kosti!
Ko se ohladi, pokličem snažilko in
pepel pomede na kupček.

Kot pepelka sedem in prebiram
ržno dobro, zrno slabo, zrno dobro,
zrno slabo

Ura dvanajstkrat odbije v zvoniku
BAAANGGG! BAAANGGG! BAAANGGG!
BAAANGGG! BAAANGGG! BAAANGGG!
BAAANGGG! BAAANGGG! BAAANGGG!
BAAANGGG! BAAANGGG! BAAANGGG!
BAAANGGG! BAAANGGG!

A plesa in vile in princa ne bo.